

T. C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

**LİSANSÜSTÜ ÖĞRETİMDE BEDEN EĞİTİMİ
VE SPOR MÜFREDATLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM AKADEMİK
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hilmi YÜKSEL

F.Ü.BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEK OKULU
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

T 99274

DANIŞMAN
Doç.Dr.Mehmet KUTLU

ELAZIĞ-2000

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	I
1-ÖNSÖZ.....	II
2-GİRİŞ.....	1
2.1-Dünyada Beden Eğitimi.....	1
2.2-Türkiye’de Beden Eğitimi.....	2
2.3-Anayasada Yükseköğretimle ilgili maddeler.....	3
2.4-Türkiye’de beden eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitim tarihi.....	4
3-MATERYAL VE METOT.....	9
4-BULGULAR.....	11
5-TARTIŞMA VE SONUÇ.....	40
6-ÖZET.....	48
7-SUMMARY.....	49
8-KAYNAKLAR.....	50
9-ÖZGEÇMİŞ.....	51
10-TEŞEKKÜR.....	52
11- EKLER.....	53

I

TABLO LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
1-T.C. Üniversitelerdeki Sosyal Bilimleri Enstitülerinde okutulan dersler ve kredileri	11
2-Sosyal Bilimleri Enstitülerinde okutulan ortak yüksek lisans dersleri	14
3-T.C. Üniversitelerdeki Sağlık Bilimleri Enstitülerinde okutulan dersler ve kredileri	16
4-Sağlık Bilimleri Enstitülerinde okutulan ortak yüksek lisans dersleri	20
5-T. C. Üniversitelerinde okutulan doktora dersleri ve kredileri	22
6-Sağlık ve Sosyal Bilimleri Enstitülerinde okutulan ortak doktora dersleri	27
7-Türkiye ve Yurtdışındaki yüksek lisans dersleri	29
8-Beden Eğitimi ve Spor alanında lisansüstü eğitimin durumu hakkında ankete verilen cevapların dağılımı	33
9-Sosyal içerikli dersleri tercih eden öğrenci durumu	36
10-Fizik-Sağlık içerikli dersleri tercih eden öğrenci durumu	38

II

ÖNSÖZ

Genel eğitim içerisinde önemli bir yeri olan beden eğitimi ve sporun amacı öğrencilerin fiziki, psiko-motor(sinir-kas), zihinsel, ruhsal, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunmaktır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor faaliyetleri araç olup, amaç kişilerin eğitimidir. Bu durumda, beden eğitimini hareket etmeyi öğrenmek ve hareket yolu ile öğrenmek, sporu da belirli kurallar içerisinde, sınırlı zaman ve mekanda yapılan yenme ve yenilmeye dayalı fiziki hareketler olarak tanımlayabiliriz.

Beden eğitimi ve sporun yukarıda belirtilen amaca ulaşabilmesi için gerekli unsurların başında hiç şüphesiz kaliteli eğitimcilerin yetiştirilmesi gelmektedir. Topluları yetiştirenler eğitimcilerdir. Eğitim gibi sporda , toplum yaşamında vazgeçilmeyecek kesintiye uğratılmayacak bir olgudur. Eğitim de, sporda, ilk çağlardan beri kişinin yaşamını sürekli olarak etkilemektedir. Eğitimle ilgilenmeyen bir ülke düşünülemez gibi spordan tamamen uzaklaşmış bir topluma da rastlanamaz. Beden eğitimi ve spor eğitimcilerinin yetiştirilmesi de çok çeşitli aşamalardan geçtikten sonra günümüzde üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde yapılan dört yıllık bir eğitim ile bunun üzerine yapılan lisansüstü eğitim öğretimle gerçekleştirilmektedir. Bu noktadaki eğitim ise eğitimcilerin eğitimi için önem taşımaktadır.

Ülkemizde sayıları gittikçe artan yüksek lisans ve doktora eğitiminin müfredat programları incelendiği zaman, üniversiteler arasında bir takım farklılıklar olduğu ortaya çıkmaktadır. Yükseköğretim kurumlarında Beden eğitimi ve spor lisansüstü programlarında yer alan ve okutulan derslerinin belirlenmesi ve durum tespiti ile beraber konuyla ilgili ileride yapılacak çalışmalara, iyileştirme ve standartlaşma çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla, ülkemiz üniversitelerdeki Beden eğitimi ve spor alanında okutulan lisansüstü derslerinin karşılaştırılması yapılarak ortak derslerin analizi yapılmıştır.

2-GİRİŞ

İlk çağlarda bedensel faaliyetler tüm insanların yaşamında, doğrudan ve dolaylı olarak önemli bir rol oynamıştır. Teknoloji ve medeniyet beraberinde organize edilmiş beden eğitimi ve spor programına ihtiyacını da getirmiştir. Beden eğitimi ve sporun amaçları ile genel eğitimin amaçları arasında bir paralellik vardır. Buda beden eğitimi ve sporun genel eğitimin bir parçası olduğunu eğitim sistemlerinde bu konuya gerekli önemin verilmesi gerektiğini göstermektedir (6).

Beden eğitimi;İnsanın fiziksel, ruhsal ve zihinsel niteliklerini bulunulan yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırmak amacıyla rekabet olmaksızın yapılan faaliyetler bütünüdür.

2.1-DÜNYADA BEDEN EĞİTİMİ

Antik beden eğitimi anlayışı Orta Çağın skolastik eğitimiyle birlikte tarihin karanlıklarına gömüldükten sonra 14. Yüzyılda Avrupa’da başlayan Rönesans ve Hümanizm hareketleri ile yeniden gündeme geldi. Yeni Çağa geçişi oluşturan bu olaylar, Avrupa’ da eğitimde “ruh ve bedenin dengeli bir tarzda geliştirilmesi” düşüncesinin yeniden ortaya çıkmasını sağladı. Fransız düşünür J. J. Rousseau ile olgunlaşan, beden eğitiminin okul programlarına alınması uğraşlarının başlangıcı, Avrupa’ da 1400 ve 1500’ lı yıllara rastladı. 1770 ‘li yıllarda ise Philantropinum’ larda teorik derslerle değişmeli olarak uygulandı. Hümanizm akımıyla yeniden doğan “beden eğitimi anlayışı “, zaman zaman uğradığı kesintilere rağmen bir çığ gibi gelişerek Avrupa ve dünya ülkelerini sardı.

1901 yılından itibaren ise Amerika’da üniversiteler, beden eğitimini lisans programlarına dahil etti. Günümüzde beden eğitimi, dünyanın bir çok ülkesinin, ilk ve orta dereceli okullarında zorunlu ders niteliğindedir.

2.2-TÜRKİYE'DE BEDEN EĞİTİMİ

Avrupa'yı saran yeniliklere daha fazla direnemeyen Osmanlı Devleti Sultan Abdulmecit zamanında; 3 Kasım 1939 ' da ilan edilen Tanzimat Fermanı paralelinde, okullara " Jimnastik" adı altında bedensel etkinlikler, ilk olarak Mektepler Nazırı Galip Paşa zamanında törenle kabul edildi. Askeri okulların ilk resmi jimnastik öğretmenleri Lesen Marti ve Piçini oldu.

Fransız liselerinin eğitim programlarını ülkemizde uygulayan sivil okulumuz Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi)' de 1 Eylül 1868' den itibaren "Jimnastik" adıyla beden eğitimi dersleri verilmeye başladı. İlk hocaları Curel, Moiroux ve Stangali adlı yabancı uzmanlar oldu.

Cumhuriyet devrine kadar ufak tefek değişikliklerle uygulanacak olan "Maarif-i Umumiye Nizamnamesi" ile 1869'da Rüştiyelere, 1870'de Mektebi Tıbbiyeye 1877' İdadilere jimnastik ve eskrim dersleri konuldu.

Beden eğitimi öğretmeni formasyonu veren bir resmi kuruluş olmadığından, Faik Üstünidman Galatasaray Lisesi'nden mezun olur olmaz okulun jimnastik öğretmenliğine atandı, böylece sivil okullarımızın ilk Türk beden eğitimi öğretmeni oldu.

Daha sonra Selim Sırrı Tarcan, Nizamettin Kırşan ve Vildan Aşir Savaşır lise eğitimi üstüne, spor eğitimcisi formasyonu veren yabancı ülkelerde ek öğrenimle formasyon kazanma yoluna gitti. S. Sırrı Tarcan spor eğitimcisi yetiştirmede açtığı özel kursların yanında 15 Ağustos 1923'te toplanan " Heyet-i İlmiye" de yer alarak hükümet programına ilk defa bir yıl süreli "Beden Öğretmeni Okulu" Nuh koydurmayı başardı.

Cumhuriyet döneminde okulların sayı ve mevcutları artıkça bilgili ve formasyonlu spor eğitimcisi ihtiyacı da büyük ölçüde hissedildi. Bunu gidermek için 1932-1933 Öğretim yılında Ankara da orta dereceli okullara çeşitli branş öğretmenleri

yetiştiren Gazi Eğitim Enstitüsü'ne önce İstanbul daha sonra Bursa, İzmir ve Diyarbakır illerindeki Eğitim Enstitüleri eklendi.

1974 yılında ilk olarak Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi, ardından Manisa ve Anadolu Hisarı Gençlik ve Spor Akademileri kuruldu. Sporun daha bilimsel olarak yapılmasına yardımcı olacak antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri, spor yöneticileri, masörler ve monitörler yetiştirilmeye başlandı.

Eğitim Enstitüleri'nin üç yıllık eğitim vermelerine karşılık, Akademilerin dört yıllık eğitim vermelerinin yarattığı problemler, 1980'lerde giderilerek lisans tamamlama yolu ile akademik gelişimin önü açıldı.

Bu okullarda dört yıllık lisans öğrenimleri boyunca genel spor bilgileri almaları yanında, branşlaşma yoluna da giderler. Her öğrenci seçmiş olduğu branşta uzmanlaşır. Ayrıca teknik spor bilgileri dışında bir spor adamı için gerekli olabilecek sporcu anatomisi, sporcu sağlığı ve beslenmesi, ilk yardım gibi konular da öğretim programında yer alır (13).

2.3-1982 ANAYASASINDA YÜKSEK ÖĞRETİMLE İLGİLİ MADDELER

E. Yükseköğretim Kurumları ve Üst Kuruluşları

1. Yükseköğretim Kurumları

MADDE 130. Çağdaş Eğitim - Öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Kanun, üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasını gözetir.

Üniversite ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler. Ancak bu yetki Devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.

Üniversiteler ve bunlara bağlı bilimler, Devletin gözetimi ve denetimi altında olup, güvenlik hizmetleri Devletçe sağlanır.

Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; Rektörler Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilir ve atanır.

Üniversite yönetim ve denetim organları ile öğretim elemanları; Yükseköğretim Kurulunun veya üniversitelerin yetkili organlarının dışında kalan makamlarca her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılmazlar.

Üniversitelerin hazırladığı bütçeler; Yükseköğretim Kurulunca tetkik ve onaylandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına sunulur ve genel katma bütçelerin bağlı oldukları esaslara uygun olarak işleme tabi tutularak yürürlüğe konulur ve denetlenir.

Yükseköğretim Kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atanma, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanları yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının

uyacakları koşullar, üniversiteler arası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim Kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan Yükseköğretim Kurumları için Anayasa' da belirtilen hükümlere tabidir.

2- Yükseköğretim Üst Kuruluşları

MADDE 131- Yükseköğretim Kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki; eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek ve bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur.

Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Bakanlar Kurulu ve Genelkurmay Başkanlığınca seçilen ve sayıları, nitelikleri ve seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmetler yapmış profesörlere öncelik vermek suretiyle Cumhurbaşkanlığınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanlığınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun amacı, Yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3/f maddesinde Enstitü; üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisansüstü, eğitim-öğretim araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumudur, aynı kanunun 3/t maddesinde lisansüstü, yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini kapsar ve aşağıdaki kademelere ayrılır.

1) Yüksek Lisans; (Bilim Uzmanlığı, Yüksek Mühendislik, Yüksek Mimarlık, Mastır): Bir lisans öğretimine dayalı eğitim-öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

2- Doktora: Lisansa dayalı en az altı veya yüksek lisansa veya eczacılık ve fen fakültesi mezunlarınca Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlığa dayalı en az dört yarıyılık programı kapsayan ve orijinal bir araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir (19).

Lisansüstü Eğitim-Öğretim, Enstitülerin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği'nin 6. Maddesinde, Beden Eğitimi ve Spor mezunları, Sağlık Bilimleri Enstitüsünde lisansüstü eğitim-öğretim görebilirler, denilmektedir.

Yüksek lisans programının açılması; değişik adla açılan yüksek lisans programları hariç diğer yüksek lisans programları açılması için ilgi Yükseköğretim Kurulunda izin alınmasına gerek bulunmadığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 30.10.1984 tarih ve EÖ/07.02.003-4035-14176 sayılı yazısında belirtilmiştir.

Doktora programının açılması; a) Lisansüstü eğitimin yapılacağı anabilim dalında uluslararası düzeyde bilimsel araştırmacılık niteliklerine sahip yeterli sayıda öğretim üyesi bulunması (29.12.1997 tarih ve 97.48.3381 sayılı Yükseköğretim Yürütme Kurulu kararı)

b) Lisansüstü eğitimin gerektirdiği kitapların ve bilhassa bilimsel ve periyodik mecmuaların mevcut bulunması,

c) Lisansüstü eğitim araştırmacılarının lüzumlu kıldığı laboratuvar, araç ve gereçlerinin mevcut bulunması, (07.03.1984 tarih ve 84.16.274 sayılı Yükseköğretim Yürütme Kurulu kararı)

2.4-TÜRKİYEDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ALANINDA LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİN TARİHİ :

Türkiye’de ilk olarak Ege Üniversitesi Yüksek lisans ve doktora eğitimine yetmişli yılların sonuna doğru başlayarak zaman içinde spor hekimliği bölümünün kurulması ile yüksek lisans ve doktora eğitimi veren bölüm kapatılıyor (14).

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde ise Ekim 1982 tarihinde yüksek lisans programı açılmıştır.

Daha sonraları Marmara Üniversitesine bağlı Sosyal Bilimleri Enstitüsünde 1982-1983 Eğitim-Öğretim yılında yüksek lisans ve doktora eğitimi verilmeye başlanmış. Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülen bu eğitim 4.7.1988 tarihli Resmi Gazete de yayınlanan “ lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği” nin bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki yönetmelik gereğince Sağlık Bilimleri Enstitülerine devredilerek 1988 tarihinden itibaren bu Enstitü de devam etmiştir.

Gazi üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü’nde 1983 tarihinde lisansüstü eğitim başlamıştır (15).

Gazi ve Dokuz Eylül Üniversitelerine bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsünde daha önce yürütülen Beden Eğitimi ve Sporda lisansüstü programlar 4.7.1988 tarihli Resmi Gazete de yayınlanan “ lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş

Yönetmeliği” nin bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki yönetmelik” gereğince aynı üniversitelerin Sağlık Bilimleri Enstitülerine devredilmiştir.

Hacettepe üniversitesinde ise 1991-1992 Eğitim – Öğretim yılında yüksek lisans programı başlamıştır (15) .

On Dokuz Mayıs Üniversitesinde 1993 yılında yüksek lisans program 1997 yılında ise doktora programı başlanmıştır.

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde ise 1994 yılında Yüksek Lisans eğitimi başlamıştır.

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde 1993-1994 Eğitim-Öğretim yılı Bahar yarıyılında yüksek lisans programı açılmış olup, aynı üniversitenin Sosyal Bilimleri Enstitüsünde ise 1998-1999 Eğitim-Öğretim yılı Güz yarıyılında yüksek lisans programı açılmıştır.

3-MATERYAL ve METOT

Bu araştırma Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans ve doktora programlarında uygulanan ders müfredatlarının mevcut durumunu ortaya koymayı amaçlayan tanımlayıcı bir çalışmadır.

Araştırmanın veri kaynakları olarak Ankara, Anadolu, Akdeniz, Atatürk, Cumhuriyet, Çukurova, Dicle, Dokuz Eylül, Erciyes, Fırat, Gazi, Hacettepe, Harran, İnönü, İstanbul, Marmara, On Dokuz Mayıs, Selçuk, Trakya, Uludağ, Kütahya, Karadeniz, Ortadoğu Teknik, Niğde, Sakarya Üniversitesinin lisansüstü Eğitim-Öğretim katalogları, resmi yazılar ve öğrencilere uygulanan anket verileri kullanılmıştır.

Öncelikle, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği ile beden eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitim veren öğretim üyelerinin sayısal durumları ve dersler gözden geçirilerek, konu ile ilgili soruların dökümü yapılmış ve 37 sorudan oluşan bir anket hazırlanmıştır. Anket soruları adaylara ait kişisel bilgiler ile alanda lisansüstü durumun düzeyini, yeterliliğini belirlemeye yöneliktir (Ek.1).

Anket, Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde beden eğitimi ve spor alanında halen yüksek lisans ve doktora öğrenimine devam eden ile yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamlayan toplam 120 adet öğrenciye posta anket yöntemi ile uygulanmıştır.

Ankette verilen ifadeler "Katılıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılmıyorum" ve "Fikrim yok" şeklinde cevaplar alınmıştır. Alınan cevapların istatistiki sonuçları ve (%) yüzde dağılımları hesaplanmıştır.

Elde edilen veriler sayılar ve yüzdeler olarak ifade edilmiştir.

İstatistik değerlendirmeler SPSS programı aracılığıyla yapılmıştır. Anketteki ilk 35 sorunun tamamı tablo halinde gösterilmiş, 36-37. sorular ise iki başlık halinde ayrı ayrı gösterilmiştir.

Üniversitelerden gelen Lisansüstü Eğitim-Öğretim Katalogları ve yazılardan Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dallarında okutulan lisansüstü derslerin listesi çıkartılarak karşılaştırma yapılmış ve bunlar Enstitüler bazında yüksek lisans ve doktora programında okutulan dersler tablolar şeklinde gösterilmiştir.

Günümüzde sayıca fazla olan Sağlık Bilimleri Enstitülerinde okutulan yüksek lisans derslerinden ortak olanlar, yurt dışında okutulan yüksek lisans dersleri ile karşılaştırmalar yapılarak tablo şeklinde gösterilmiştir.

4-BULGULAR

Tablo-1: T.C. Üniversitelerdeki Sosyal Bilimleri Enstitülerinde okutulan yüksek lisans dersleri ve kredileri

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜLERDEKİ YÜKSEK LİSANS DERSLERİNİN ADLARI		ÜNİVERSİTELER						
		İNÖNÜ	KÜTAHYA	KAREDENİZ TEKNİK	ORTADOĞU TEKNİK	NİĞDE	SAKARYA	DERSİ OLAN ÜNİVERSİTELERİN TOPLAMI
KREDİLER								
1.	ANATOMİ					3	1	
2.	ANTRENMAN BİLİMİ		3	3			2	
3.	ATLETİZM VE REKREASYON SPORLARDA İŞLETME VE YÖNETİM				3		1	
4.	ANTRENMAN PSİKOLOJİSİ VE OYUNCU İLİŞKİLERİ			2			1	
5.	ANTRENMAN TEORİSİNDE İLERİ KONULAR				3		1	
6.	ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	3			3	3	2	4
7.	BEDEN EĞİTİMİNDE YENİ EĞİLİMLER			2			1	
8.	BEDEN EĞİTİMİNDE PROGRAM GELİŞTİRME			3	3		2	
9.	BEDEN EĞİTİMDE ÖĞRETİM METOTLARI			3			1	
10.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA MUKAYESELİ SİSTEMLER				3		1	
11.	BOŞ ZAMAN, OYUN VE REKREASYONUN FELSEFİ TEMELLERİ				3		1	
12.	BÜYÜME VE MOTOR GELİŞİMİ				3		1	
13.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA OKUMA				3		1	
14.	BESLENME				3	3	2	
15.	BIOMEKANİK					2	1	
16.	BİLGİSAYAR	3		2		3	3	
17.	ÇOCUK VE SPOR					2	1	
18.	ERGONOMİ	3				2	2	
19.	EĞİTİMSEL İSTATİSTİK				3		1	
20.	EGZERSİZ FİZYOLOJİSİNDE İLERİ KONULAR				3		1	

21.	EĞİTİM YÖNETİMİ	2						1
22.	EGZERSİZ FİZYOLOJİ		3	3	3		2	4
23.	EGZERSİZ BİYOKİMYASI				3		2	2
24.	HUKUK					3		1
25.	HAREKET GELİŞİMİ						2	1
26.	İSTATİSTİK	3		3	3	3		4
27.	İNSAN GELİŞİMİ			2				1
28.	İLTİHAPLANMAYA NEDEN OLAN SPORLAR					3		1
29.	İLK YARDIM					3		1
30.	İNTERNET VE BİLGİYE GİRİŞ					3		1
31.	OKUL SOSYOLOJİSİ			2				1
32.	MOTOR GELİŞİMİ						2	1
33.	PERFORMANS SPORLARINDA PSİKO EĞİLİMLER			2				1
34.	FİZİKSEL EĞİTİM, SPOR VE REKREASYONDA YÖN. VE MESELELER					3		1
35.	PROGRAM GELİŞTİRME TEMELLERİ					3		1
36.	ÖZEL ANTRENMAN TEKNİKLERİ						2	1
37.	REHBERLİK			2				1
38.	REKREASYON					3		1
39.	PSİKOLOJİ	2		2				2
40.	SPORDA SALDIRGANLIK			2				1
41.	SPORDA MOTİVASYON			2				1
42.	SINIF YÖNETİMİ			2				1
43.	SPORDA YETENEK ARAŞTIRMASI			2				1
44.	STRESİN TEST EDİLMESİ VE EGZERSİZ REÇETELER					3		1
45.	SPOR VE BEDEN EĞİTİMİN PSİKOLOJİK TEMELLERİ					3		1
46.	SPOR VE FİZİKSEL AKTİVİTENİN PSİKOLOJİK ETKİLERİ					3		1
47.	SPOR TARİHİ	2					3	2
48.	STRATEJİK DÜŞÜNCE ANALİZİ		3					1
49.	SPOR TEŞKİLATI VE YÖNETİMİ						3	2
50.	SOSYAL BİLİMDE ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ						2	1
51.	SPORDA İLAÇ KULLANIMI						2	1
52.	TÜRKİYE'NİN YÖNETİM YAPISI VE SPOR TEŞKİLATI	2						1
53.	TESİSLERİN İŞLETMECİLİĞİ	2						1
54.	TOPLUM EĞİTİMİNDE BEDEN EĞİTİMİ	2						1

Tablo 1 de, İnönü, Kütahya, Karadeniz Teknik, Ortadoğu Teknik, Niğde ve Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor yüksek lisans programında okutulan toplam 54 adet ders bulunmaktadır. Görüldüğü gibi oldukça değişik isim ve çeşitlilikte ders bulunmaktadır. Bu derslerin çoğunda isim aynı olmasına rağmen içeriklerde çakışmalar olduğu bilinmektedir. Bu dersler genelde 3 kredilik olmasının yanında aynı dersin bir başka üniversitede 2 kredilik olduğu görülmektedir. Örneğin “ Egzersiz Fizyolojisi” dersi, Kütahya, Karadeniz Teknik, Ortadoğu Teknik Üniversitelerinde 3 kredi iken Sakarya Üniversitesinde 2 kredidir. Araştırma Teknikleri, Bilgisayar, Egzersiz Biyokimyası ve Spor Teşkilatı ve Yönetimi dersi de buna benzer örneklerdendir.

Ayrıca Hukuk, İnsan Gelişimi, İnternet ve Bilgiye Giriş, Okul Sosyolojisi, Rehberlik, Sınıf Yönetimi, Stratejik Düşünce Analizi gibi genel konuların spor alanındaki müfredatlarda yer alması dikkat çekicidir. Sosyal Bilimleri Enstitüsünde lisansüstü eğitim veren üniversitelerden sadece birinde(İNÖNÜ Üniversitesi)“Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Spor Teşkilatı” ile “Tesislerin İşletmeciliği” gibi sosyal içerikli derslerin müfredatlarında yer alması öğretim elemanına göre açılan derslerin olduğunu göstermektedir. Bilgisayar çağına girmemize rağmen sadece bir üniversitenin (Niğde Üniversitesinde) müfredat programında “İnternet ve Bilgiye Giriş” dersinin yer alması da önemli derecede dikkat çeken bir konudur.

Tablo-2: Sosyal Bilimleri Enstitülerinde Okutulan Ortak yüksek lisans Dersleri

DERSLERİN ADI	OKUTULDUĞU ÜNİVERSİTELER
ANTRENMAN BİLİMİ	Kütahya-Karadeniz Teknik
ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	İnönü- Ortadoğu Teknik-Niğde-Sakarya
BİLGİSAYAR	İnönü-Karadeniz Teknik-Niğde
BED. EĞİT. PROG. GELİŞT.	Karadeniz Teknik-Ortadoğu Teknik-
BESLENME	Ortadoğu Teknik-Niğde
ERGONOMİ	İnönü-Sakarya
EGZERSİZ FİZYOLOJİ	Kütahya-Karadeniz Teknik-Ortadoğu Teknik-Sakarya
EGZERSİZ BİYOKİMYASI	Ortadoğu Teknik-Sakarya
PSİKOLOJİ	İnönü-Karadeniz Teknik
SPOR TARİHİ	İnönü-Niğde
SPOR TEŞKİL. VE YÖNETİMİ	Niğde-Sakarya
İSTATİSTİK	İnönü-Karadeniz Teknik-Ortadoğu Teknik-Niğde

★En az iki üniversitede okutulan dersler ortak ders olarak kabul edilmiştir.

Tablo 2 de gösterilen ortak dersler tablo-1 de tespit edilen derslerden seçilmiştir.

Altı üniversite içerisinde seçilen bu derslerden Araştırma Teknikler, Egzersiz Fizyolojisi ve İstatistik 4 üniversitede okutulmakta, Bilgisayar dersi ise, 3 üniversitede okutulmaktadır. Bu durum ortak olarak alınan üniversitelerin %50 ve üzerini teşkil etmektedir. Diğer dersler ise değişik üniversitelerde olmak koşuluyla iki üniversitede okutulmaktadır. Tespit edilen 12 adet ortak ders içerisinde İnönü, Ortadoğu Teknik, Karadeniz Teknik, ve Niğde Üniversitesinin sahip olduğu ders sayısı 6 Sakarya Üniversitesinin 5, Kütahya Üniversitesinin ise 2'dir. Bu da Kütahya Üniversitesinde

okutulan derslerin diğer üniversitelerde okutulan derslerden farklı olduğunu gösterir. Sosyal Bilimler Enstitüsünde yürütölen tüm üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor alanındaki “Bilgisayar” ve “İstatistik” gibi bilimsel çalışmalarında temel oluşturan derslerin bulunmaması önemli ve dikkat çekicidir.

Tablo-3: T.C. Üniversitelerindeki Sağlık Bilimleri Enstitülerinde Okutulan Yüksek Lisans Dersleri ve Krediler

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜLERİNDEKİ YÜKSEK LİSANS DERSLERİNİN ADLARI	ÜNİVERSİTELER														DERSİ OLAN ÜNİVERSİTELERİN TOPLAMI					
	ANKARA	ANADOLU	AKDENİZ	ATATÜRK	CUMHURİYET	ÇUKUROVA	DİCLE	DOKUZ EYLÜL	ERCİYES	FIRAT	GAZİ	HACETTEPE	HARRAN	İNÖNÜ		İSTANBUL	MARMARA	ONDUKUZ MAYIS	SELÇUK	TRAKYA
1. ANATOMİ				2			2	2							2	3	1	4		7
2. ATRENMAN BİLİMİ	3		2		3			3	3	3	4		3	2		3		4		11
3. ANTRENMAN UYGULAMA FİZYOLOJİK TERİMLER					3															1
4. ANTRENMAN VE HAREKET BİLİM SEMİNERİ											1									1
5. ANTRENMAN PLANLANMASI VE İLKELERİ		2				2					2						2		3	5
6. ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	3	2	2		3	3		2	3	3	3	3	2			3				12
7. ARAŞTIRMA VE YAYIN					2															1
8. BİLGİSAYAR			2							3			2				2			4
9. BIOMEKANİK			2	2			2		3		4			2		3	1	2		9
10. BESLENME VE ELEKTROLİT DENGE					3		2	2	3	3	3			1	2		1			9
11. BIOMEKANİĞİN ANALİZ YÖNTEMİ			2			2														2
12. BİYOKİMYA															2			2		2
13. BECERİ ÖĞRENİMİ											2									1
14. BIOENERJETİK														2						1
15. BECERİ ÜRETİMİ																		2		1
16. BESLENMENİN SPORİF PERFORMANSA ETKİLERİ																			2	1
17. BİREYSEL TAKIM SPORCULARININ PSİKO SOSYAL YAPILARI																			2	1
18. ÇOCUK VE SPOR																			3	1
19. DOPİNG MADDELER																		2		1
20. DOLAŞIM FİZYOLOJİSİ												2								1
21. EGZERSİZ FİZYOLOJİSİ	2		2	1	2		2	1	2	3	3	4	3	3	4	2	3	1	3	17
22. EKONOMİ		2																		1
23. ERGOJENİK YARDIM					2				1		2									3
24. EGZERSİZ BİYOKİMYASI					2															1
25. ETİĞİN FELSEFE SORUNLARI						4														1
26. ENERJİ VE METABOLİZMA BİYOKİMYASI							1													1
27. EGZERSİZ REÇETELER VE FİZİKSEL PERFORMANS TESTLERİ									3	3							2			3
28. ETİK DEĞERLER											3									1
29. ENGELLİLER İÇİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR											3									1
30. ERGONOMİ															2					1
31. EGZERSİZ TESTLERİ VE PRENSİPLERİ VE KLİNİK EGZERSİZ TESTLERİ														1						1
32. EKLEM HAREKETLERİ MEKANİĞİ																		2		1
33. EĞİTİM YÖNETİMİ													2							1

34.	FİZYOLOJİK BİRİMLERDE ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ						2													1
35.	FİZYOLOJİ			4			2					4							2	4
36.	FİZİK TEDAVİ VE MASAJ						3												1	2
37.	FİZYOLOJİ LABORATUVAR TESTLERİ			2															3	2
38.	FİZYOLOJİK PROFİLLERİNİN ANALİZİ			2																1
39.	GÖNÜLLÜ SPOR ÖRGÜTLERİNİN YAPISI VE İŞLEYİŞİ						2													
40.	HASTALIKLAR VE EGZERSİZ			2																1
41.	HEKİMLİK					3	3			2										4
42.	HUKUK									2										1
43.	HAREKET BİLGİSİ											3		4	2					3
44.	HAREKETİN REFLEKS VE İSTEMLİ KONTROLÜ																		2	1
45.	HERKES İÇİN SPOR																		2	1
46.	HAZIRLIK DEVRE SİSTEMİ																			3
47.	HALK BİLİMLERİ VE SPOR																			3
48.	İSTATİSTİK	3		3				3				3	3		2			2	3	8
49.	İŞLETME BİLGİSİ		4																2	2
50.	İŞLETME YÖNETİMİ		4																	1
51.	İSKELET KAS BIOMEKANIĞI			2																1
52.	İKTİSAT							3												1
53.	İLAÇ KULLANIMI VE DOPİNG							2										2	2	3
54.	KULÜPLERDE VERGİLEME		2																	1
55.	KİNANTROPOMETRİ			3				3											2	4
56.	KİNANZYOLOJİ			2	1										1	2			2	5
57.	KULÜPLERİN YAPISI VE İŞLEYİŞİ							2												1
58.	KARŞILAŞTIRMALI BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÖNETİMİ												3						3	2
59.	KAN FİZYOLOJİSİ											2								1
60.	KAS											2								1
61.	KONDİSYON																		2	1
62.	LİTERATÜR TARTIŞMASI							3											3	2
63.	MOTİVASYON			2																1
64.	MEKANİK MODELLERİN SPORA UYGULAMALARI			2																1
65.	MEDYA İLİŞKİSİ			2															2	2
66.	MATEMATİKSEL YÖNTEMLER			2																1
67.	MOTOR BECERİLERİNİN ÖĞRENİMİ							3					4						3	2
68.	MAHALLİ İDARELER VE SPOR							2												1
69.	MOTORİK ÖZELLİKLER VE ANTRENMAN METOTLARI											3							2	2
70.	ORGANİZASYON, YÖNETİM VE LİDERLİK			2						1									3	3
71.	ORGANİZASYON VE TEŞKİLATLANDIRMA							3	2										2	3
72.	ÖZEL ANTRENMAN TEKNİKLERİ																		2	2
73.	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME			3						3										2
74.	ÖĞRENME METOTLARI																			1
75.	ÖĞRETİM METOTLARI											3	3						2	3
76.	ÖZEL ALAN ÇALIŞMALARI																		3	2
77.	ÖZEL DURUMLARDA EGZERSİZ PROGRAMLARI			2																1
78.	PSİKO SOSYAL ALANLAR			3																2
79.	PAZARLAMA			2															2	2
80.	PROGRAM GELİŞTİRME							3	3		2	2	3	3		2			3	8

Tablo-4: Sağlık Bilimleri Enstitülerinde Okutulan Ortak Yüksek Lisans Dersleri

DERSLERİN ADI	OKUTULDUĞU ÜNİVERSİTELER
ANATOMİ	Cumhuriyet-Dokuz Eylül- Erciyes-Marmara-Ondokuz Mayıs-Trakya
ANTRENMAN BİLİMİ	Ankara-Akdeniz-Çukurova-Erciyes-Fırat-Gazi-Hacettepe-İnönü-İst-On dokuz Mayıs-Trakya
ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	Ank- Anadolu-Ak-Cum-Çuk-Erc-Fır-Gaz-Hac-Har-İnü-Ond-Mayıs
ANTRENMAN PLAN. VE İLK.	Anadolu-Dicle-Hacettepe-Selçuk-Uludağ
BİOMEKANİK	Akd-Ata-D. Eylül-Fır-Hac-İst-Onda Mayıs- Sel-Trake-
BESLENME	Cum-D. Eylül-Erc-Fır-Gazi-Hac-İst-Mar-Sel
EGZERSİZ FİZYOLOJİSİ	Ank-Akd-Ata-Cum-Dic-D.Eylül Erc-Fır-Gazi-Hac-Har-İnü-İst-Mar-Ond May-Sel-Trak
KİNENZYOLOJİ	Akd-Ata-İst-Mar-Sel
İSTATİSTİK	Ank-Akd-Çuk-Gazi-Hac-İnü-Mar-Ond May
PROGRAM GELİŞTİRME	Cum-Çuk-D.Eylül-Fır-Gazi-Hac-İnü-Ond May
PSİKOLOJİ	Cum-Çuk-Dic-D.Eylül-Fır-Gazi-Hac-Mar-Ond.May-Sel
SOSYOLOJİ	And-Cum-Çuk-Dic-D.Eylül-Fır-Gazi-Hac-İnü-Sel
SPOR TARİHİ	Cum-Çuk-Fır-Gazi-Hac-İnü-Ond.May-Uludağ
SPOR YÖNETİMİ	And-Cum-Çuk-Erc-Fır-Gazi-Hac-Ond.May-Sel
TESİS İŞLETMECİLİĞİ	And-Cum-Çuk-Erc-Gazi-İnü-Ond.May-Sel-Uludağ
TRAVMATOLOJİ VE REHAB.	Akd-Cum-D.Eylül-Fır-Gazi-Hac-İnü-İst-Mar-Ond.May-Sel
YETENEK SEÇİMİ VE YÖN.	Çuk-Gazi-Hac-Mar-Ond.May-Sel-Trak-Uludağ

★En az beş üniversitede okutulan dersler ortak ders olarak kabul edilmiştir.

Tablo 4 de gösterilen ortak dersler tablo-3 de tespit edilen derslerden seçilmiştir. 20 üniversite içerisinde seçilen bu derslerden, Egzersiz Fizyolojisi 17, Araştırma Teknikleri 12, Antrenman Bilimi ile Travmatoloji, Rehabilitasyon ve İlk Yardım 11, Psikoloji ile Sosyoloji 10, Biomekanik, Beslenme, Spor Yönetimi ile Tesis İşletmeciliği 9, İstatistik, Program Geliştirme, Spor Tarihi ile Yetenek Seçimi ve Yönlendirme 8, Antrenman Planlanması ve ilkeleri dersi ise 5 üniversitede okutulmaktadır. 17 adet ortak ders içerisinde üniversitelerde Hacettepe 14, Gazi ile Selçuk 12, Cumhuriyet, Fırat ve On Dokuz Mayıs 11, Çukurova ise 10 adet derse sahip olduğu görülmektedir. Bu üniversiteler ortak derslerin en az %50 sini teşkil etmektedir. Bunların dışındaki üniversiteler ise ortak derslerin %50 sinin altında kalmaktadır. Harran Üniversitesinin iki ortak derse sahip olmakla diğer üniversitelerden en farklı dersler bu üniversitede okutulduğu anlaşılmaktadır. Egzersiz Fizyolojisi dersinin 20 üniversite den 17 sinde okutulması dikkat çekicidir. Diğer ortak derslerde de olduğu gibi Egzersiz Fizyolojisi ders içeriklerinde farklılıklar olduğu görülmektedir. Sağlık Bilimleri Enstitüsünde yürütülen müfredat programlarında tespit edilen dersler içerisinde “İstatistik” dersinin bulunması dikkat çekicidir. Fakat ortak dersler içerisinde “Bilgisayar veya İnternet ve Bilgiye Giriş gibi derslerin yer almaması olumsuz yönden dikkat çeken bir konudur. Ayrıca “Tesis İşletmeciliği” adlı dersinde ortak dersler arasında yer alması ayrı bir konudur.

Tablo-5:T.C. Üniversitelerinde Okutulan Doktora Dersleri ve Kredileri

SAĞLIK VE SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜLERİNDEKİ DOKTORA DERSLERİNİN ADLARI		ÜNİVERSİTELER							
		ATATÜRK (SAĞLIK BİLİMLERİ)	CUKUROVA (SAĞLIK BİL.)	DOKUZ EYLÜL (SAĞ BİL.)	GAZİ (SAĞLIK BİL.)	KAREDENİZ TEK. (SOSYAL BİL.)	MARMARA (SAĞLIK BİL.)	ONDOKUZ MAYIS (SAĞLIK BİL.)	ULUDAĞ (SAĞLIK BİL.)
1.	ANTRENMAN BİLİMİ	3							1
2.	ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	3					2		2
3.	ANTRENMAN UYGULAMASININ FİZYOLOJİK TEMELLERİ	3							1
4.	ARAŞTIRMA VE YAYIN	2							1
5.	ATLETİK PERFORMANSTA ÖLÇME DEĞERLENDİRME VE RAPOR YAZMA TEKNİKLERİ			3					1
6.	BEDEN EĞİTİMİ' NDE ÖĞRETİM METOTLARI				2		2		2
7.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA LİDERLİK			3					1
8.	BÖLGESEL SPOR YARALANMALARI					2			1
9.	BESLENMENİN SPORTİF PERFORMANSA ETKİLERİ						2		1
10.	BEDEN EĞİTİMİNDE İŞLETME						2		1
11.	ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEORİLERİ			3					1
12.	ÇOCUK, KADIN VE YAŞLILARDA EGZERSİZ			3	2				2
13.	ÇAĞDAŞ BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN GELİŞİMİ			3					1
14.	ÇOCUK VE SPOR					2			1
15.	DERGİ KULÜBÜ					0			1
16.	DEĞİŞİK YAŞLARDA SPOR VE SAĞLIK İLİŞKİLERİ						1		1
17.	DOKU HİSTOLOJİSİ						3		1
18.	EGZERSİZ BİYOKİMYASI		2	3		2	1		4
19.	EGZERSİZDE KARDİOVASKÜLER UYUM VE RAHABİLİTASYON			3					1
20.	EGZERSİZDE METABOLİK VE ISI ADAPTASYONU			3					1
21.	ENDOKRONOLOJİ VE EGZERSİZ			3					1
22.	EĞİTİM KURUMLARINDA BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRME			3					1
23.	EKLEM HAREKETLERİ MEKANIĞI						2		1
24.	EGZERSİZ VE REHABİLİTASYON TEDAVİSİ						2		1

25.	ENGELLİLERDE EGZERSİZ VE SPOR					2	1
26.	GELİŞİM PSİKOLOJİSİ	3					1
27.	GENÇLİK VE SPORDA YENİDEN YAPILANMA					2	1
28.	GENÇLİK, SPOR, KULÜP, FEDERASYON VE ÜST KURULUŞ YAPILARI VE İŞLEYİŞİ					2	1
29.	GENÇLİK VE SPORDA MEDYA EĞİTİM VE SORUNLARI					2	1
30.	HAREKET ANALİZİ VE DEĞERLENDİRMESİ			3			1
31.	HASTALARDA SPOR					2	1
32.	HAMİLELİKTE EGZERSİZ ÇALIŞMALARI					2	1
33.	HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ PROGRAMLARININ ÖĞRETİMİ					2	1
34.	İLERİ FİZYOLOJİ	4					1
35.	İLERİ EGZERSİZ FİZYOLOJİ	6	2			2	3
36.	İLERİ ANTRENMAN BİLGİSİ		2			2	2
37.	İLERİ FONKSİYONEL ANATOMİ					2	1
38.	İLK VE ORTA ÖĞRETİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ			3			1
39.	KİNANTROPOMETRİ	3					1
40.	KİNEZYOLOJİ					2	1
41.	KARŞILAŞTIRILMALI GENÇLİK VE SPOR VE REKREASYON EĞİTİMİ VE PLANLANMASI					2	1
42.	MOTOR BECERİLERİNİN ÖĞRENİMİ	3		2			2
43.	MAHALLİ İDARELERDE GENÇLİK VE SPOR SORUNLARI					2	1
44.	OLİMPİK HAREKET TARİHİ, FELSEFESİ VE GELECEĞİ			3			1
45.	OLİMPİZM VE OLİMPİYATLARIN ORGANİZASYONU					2	1
46.	OLİMPİYAT PARKLARI, GENÇLİK VE SPOR MERKEZİ VE YEŞİL ALAN DİZAYNI VE İŞLETİMİ,					1	1
47.	OKUL ÖNCESİ OYUN PROGRAMLARINDA ÇOCUK VE AİLE EĞİTİMİ					2	1
48.	ÖZEL ANTRENMAN TEORİSİ	3					1
49.	ÖZEL ALAN ÇALIŞMALARI			3			1
50.	ÖZEL FİZYOLOJİ					2	1
51.	PROGRAM GELİŞTİRME	3					1
52.	PERSONEL YÖNETİMİ			3			1
53.	PSİKOSTİMÜLAN İLAÇLAR					1	1
54.	REKREASYON VE GENETİK	3					1
55.	REKREASYON SEMİNERİ		1				1
56.	REKREASYON TRENDLERİ					2	1
57.	REKREASYONUN PSİKO-SOSYAL BOYUTLARI					3	1
58.	SPOR SOSYOLOJİSİNİN ESASLARI	3					1
59.	SPOR YÖNETİMİ	3				3	2

60.	SPORDA ORGANİZASYON VE TEŞKİLATLANDIRMA	3						1
61.	SPOR PSİKOLOJİSİ	3						1
62.	SPOR İKTİSADI	3						1
63.	SPOR TESİSLERİ İŞLETMECİLİĞİ	3						1
64.	SPOR TARİHİ FELSEFESİ VE OLİMPİZM	3			2		2	3
65.	SPOR LİTARATÜRÜ VE TARTIŞMASI	3						1
66.	SPOR HEKİMLİĞİ	3	2					2
67.	SPORDA PSİKOSOSYAL ANALİZLER	4						1
68.	SPOR ETİĞİNİN FELSEFE SORUNLARI	4						1
69.	SPORTİF EYLEM VE SPORTİF DEĞERİ, PRATİK DEĞERİ, PRATİK SPOR FELSEFESİ	4						1
70.	SPOR EĞİTİMİNDE PROGRAM GELİŞTİRME	3			2			2
71.	SOSYAL BİLİMLERDE ARAŞTIRMA METODLARI		1					1
72.	SPOR TARİHİ SEMİNERİ		1					1
73.	SPOR HUKUKU		2	3				2
74.	SPOR SOSYOLOJİSİ		2					1
75.	SPORDA FİZYOLOJİK YAKLAŞIMLAR			3				1
76.	SPOR YARIŞMALARI ANALİZİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ			3				1
77.	SPOR İLİŞKİLERİNDE İNSAN İLİŞKİLERİ			3				1
78.	SOSYAL PSİKOLOJİ		2	3				2
79.	SPOR, TURİZM VE ÇEVRE			3				1
80.	SPOR VE POLİTİKA			3				1
81.	SPOR EKONOMİSİ VE PAZARLAMA			3				1
82.	SPOR BİYOMEKANİĞİ					2	3	2
83.	SPOR REHABİLİTASYON					2		1
84.	SPORDA İLAÇ KULLANIMI VE DOPİNG					2	2	2
85.	SPORDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	3				2	2	3
86.	SPORDA BECERİ ÖĞRENİMİ					2		1
87.	SPOR YÖNETİMİNİN GÜNCEL SORUNLARI					2		1
88.	SPOR YÖNETİCİLERİNİN ÖZELLİKLERİ					2		1
89.	SPOR FİNANSMANI					2		1
90.	SOSYAL GELİŞME VE SPOR					2		1
91.	SPORDA PSİKOLOJİK ANTRENMAN					2		1
92.	SPORDA ÖĞRENME	3				2		2
93.	SPORDA SOSYAL GÜVENLİK					2	2	2
94.	SPORDA İLETİŞİM					2		1

95.	SPOR SOSYOLOJİSİNDE ARAŞTIRMALAR					2		1
96.	SPOR PSİKOLOJİSİNDE ARAŞTIRMA VE TESTLER					2		1
97.	SPORDA LİDERLİK TEORİLERİ					2		1
98.	SPORDA MOTORSAL ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ						3	1
99.	SPOR KULÜPLERİ VE FEDERASYONLARDA YÖNETİM			3			2	2
100.	SPOR KURULUŞ VE ORGANİZASYONLARINDA ANİMASYON						3	1
101.	SPORDA GÜÇ GELİŞTİRME						3	1
102.	SPORUN TOPLUMSAL BOYUTU VE SORUNLARI						3	1
103.	SPORDA YARALANMALAR VE KORUNMA YÖNTEMLERİ					1		1
104.	SPORDA GELİŞMİŞ PERFORMANS TESTLERİ					1		1
105.	SPORDA MAÇ ANALİZLERİ					2		1
106.	SPORDA TAKTİK VE STRATEJİLER					2		1
107.	SPORDA PAZARLAMA, SPONSÖRLÜK, YATIRIM PROJELERİ					1		1
108.	SPORDA PSİKO-SOSYAL ALAN PROGRAMI ÖĞRETİMİ					2		1
109.	TÜRKİYEDE SPOR YÖNETİMİ SEMİNERİ		1					1
110.	TÜRK BEDEEN EĞİTİMİ VE SPOR SİSTEMİNİN ANALİZİ VE ULUSLAR ARASI KARŞILAŞTIRMALAR			3				1
111.	TÜRK MİLLİ EĞİTİM VE YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİNİN ANALİZİ			3				1
112.	TÜRK KÜLTÜRÜNDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN YERİ			3		2		2
113.	UYGULAMALI EĞİTİM İSTATİSTİĞİ	3						1
114.	UYGULAM, MASAJ ÇALIŞMALARI (SPOR, DİNLENME, DEŞARJ VE STRES ÖLÇME ÇEŞİTLERİ)					1		1
115.	YETENEK SEÇİMİ VE YÖNLENDİRME	3		2				2
116.	YÖNETİM PSİKOLOJİSİ			3				1
117.	YÜKSEKLİK VE SUALTI FİZYOLOJİSİ			3				1
118.	YARIŞMA SPORLARINDA PSİKOLOJİK YAKLAŞIMLAR			3	2			2
119.	YAŞLILARDA SPOR					1	1	2

Tablo 5 de , Atatürk, Çukurova, Dokuz Eylül, Gazi, Marmara, On Dokuz Mayıs, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ile Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor doktora programında okutulan 119 adet ders bulunmaktadır. Bu derslerden 1 ile 6 kredi değeri olanlar vardır. 4 ve 6 kredilik dersler Atatürk Üniversitesine ait olduğu görülmektedir. Burda da sayısının az olduğu ve öğrenci kredilerini az ders ile doldurmayı amaçladıkları görülmektedir. Yapılan araştırmada Türkiye’de sadece Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsünde doktora programı olduğu görülmektedir. Toplam 8 üniversitede uygulanan doktora programı içerisinde 119 adet dersin olması üniversiteler arasındaki çeşitliliği ve koordinasyonsuzluğu göstermektedir. Ayrıca, Karadeniz Teknik üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsünde doktora programı olması dikkat çekicidir. “Dergi kulübü” adlı dersin müfredatta yer alması ve 0 kredilik olması Personel Yönetimi, Spor İktisadı, Hukuk, Spor ve Politika, Spor Ekonomisi ve Pazarlama gibi genel konulara sahip derslerin yer almasında dikkat çekicidir. En önemlisi de “Doku Histolojisi” dersinin spor alanındaki müfredatta yer alması da dikkat çekmektedir. “Hastalarda Spor” ve Hamilelikte Egzersiz Çalışmaları” ve “Yaşlılarda Spor” gibi insan sağlığı ile ilgili konulara sahip derslerin Beden Eğitimi ve Spor alanındaki Lisansüstü müfredat programlarında yer alması dikkat çekicidir. Doktora eğitimi veren üniversitelerden yalnız Gazi Üniversitesi müfredatında “Spor Turizm ve Çevre” gibi ülke sorununa değinen dersin yer alması dikkat çekmektedir. Ayrıca müfredatta “Spor ve Politika” dersinin de bulunması ve bu dersinde Ankara ilinde bulunan Gazi üniversitesi müfredatında yer alması da bir başka dikkat çekmektedir.

Tablo-6:Sağlık ve Sosyal Bilimleri Enstitülerinde Okutulan Ortak Doktora Dersleri

DERSLERİN ADI	OKUTULDUĞU ÜNİVERSİTE
ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	Çukurova- On Dokuz Mayıs
BEDEN EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM METODLARI	Karadeniz Teknik-On Dokuz Mayıs
ÇOCUK, KADIN VE YAŞLILARDA EGZERSİZ	Karadeniz Teknik-Gazi
EGZERSİZ BİYOKİMYASI	Dokuz Eylül- Gazi-Marmara-On Dokuz Mayıs
İLERİ EGZERSİZ FİZYOLOJİSİ	Atatürk-Dokuz Eylül-On Dokuz Mayıs
İLERİ ANTRENMAN BİLGİSİ	Dokuz Eylül-On Dokuz Mayıs
MOTOR BECERİLERİNİN ÖĞRENİMİ	Karadeniz Teknik-Çukurova
SPOR YÖNETİMİ	Çukurova-Uludağ
SPOR TARİHİ FELSEFİ VE OLİMPİZM	Çukurova-Marmara- Uludağ
SPOR HEKİMLİĞİ	Çukurova-Dokuz Eylül
SPOR HUKUKU	Dokuz Eylül-Gazi
SPOR PSİKOLOJİSİ	Dokuz Eylül-Gazi
SPOR BİYOMEKANİĞİ	Marmara-Uludağ
SPORDA İLAÇ KULLANIMI VE DOPİNG	Marmara-Uludağ
SPORDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Çukurova-Marmara-On Dokuz Mayıs
SPORDA ÖĞRENME	Çukurova-Marmara
SPORDA SOSYAL GÜVENLİK	Marmara- On Dokuz Mayıs
SPOR EĞİTİMİNDE PROGRAM GELİŞTİRME	Karadeniz Teknik-Çukurova
SPOR KULÜPLERİ VE FEDERASYONLARDA YÖNETİM	Gazi-Uludağ
TÜRK KÜLTÜRÜNDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN YERİ	Gazi-On Dokuz Mayıs
YAŞLILARDA SPOR	On Dokuz Mayıs-Uludağ
YETENEK SEÇİMİ VE YÖNLENDİRME	Karadeniz Teknik-Çukurova
YARIŞMA SPORLARINDA PSİKOLOJİK YAKLAŞIMLAR	Karadeniz Teknik-Gazi

★En az iki üniversitede okutulan dersler ortak ders olarak kabul edilmiştir.

Tablo 6 da gösterilen ortak dersler tablo 5 de tespit edilen derslerden seçilmiştir. 8 üniversite içerisinde seçilen bu derslerden Egzersiz Biyokimyası, 4 üniversitede okutulmakta, tespit edilen üniversitelerin %50 sinde okutuluyor anlamına gelmektedir. Bu ortak derslerden çoğunluğu iki üniversitede okutulduğu görülmektedir.

Tespit edilen 23 adet ortak ders içerisinde üniversitelerden Çukurova 9, On Dokuz Mayıs 8, Gazi ve Marmara 7, Karadeniz Teknik 6, Dokuz Eylül ve Uludağ 5, Atatürk ise 1 adet ortak derse sahip olduğu görülmektedir. Atatürk üniversitesinin ortak dersi de sadece “İleri Egzersiz Fizyolojisi” olması bu üniversitede doktora programının Fizyoloji Anabilim Dalı içerisinde yürütülmesinden kaynaklandığı göze çarpmaktadır.

Tablo-7:Türkiye ve Yurtdışındaki Yüksek Lisans Dersleri

		ÜLKELER				
		TÜRKİYE	FRANSA	İNGİLTERE	AMERİKA	DERİSİ OLAN ÜLKELER TOPLAMI
TÜRKİYE VE YURTDIŞINDAKİ YÜKSEK LİSANS DERSLERİNİN ADLARI						
1.	ANATOMİ	X			X	2
2.	ANTRENÖRLÜK İŞİ, VE AHLAKI			X		1
3.	ARAŞTIRMA METODLARI	X		X	X	3
4.	ANTRENÖRLÜĞÜN PSİKOLOJİK TEMELLERİ			X		1
5.	ANTRENMAN TEORİSİ VE UYGULAMALARI	X		X		2
6.	ALGILAMALI HAREKET BİLGİSİ				X	1
7.	BESLENME VE GIDA	X		X	X	3
8.	BİYOMEKANİK	X		X		2
9.	BOŞ ZAMAN HARCAMA SİSTEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ				X	1
10.	BİYOENERJİ				X	1
11.	BİYOKİMYA				X	1
12.	BİYOMEDİKAL MÜHENDİSLİK				X	1
13.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN FELSEFESİ				X	1
14.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA İLK YARDIMA AİT ARAŞTIRMA METODLARI				X	1
15.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA İLK YARDIMA AİT İSTATİSTİKLER				X	1
16.	BEDEN EĞİTİMİ MÜFREDADININ İNCELENMESİ				X	1
17.	BEDEN EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME	X				1
18.	BEDEN EĞİTİMDE EĞİTİM-ÖĞRETİMİN İNCELENMESİ				X	1
19.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÖNETİMİ	X		X	X	3
20.	DEVLET OKUL YÖNETİMİ				X	1
21.	EGZERSİZ YÜKSELTME VE REÇETE			X		1
22.	EĞİTİM İÇİN MİKRO KOMPİTÖR TEKNİKLERİ				X	1
23.	EĞİTİM SİSTEMLERİ, PLANLARI VE ANALİZLERİ				X	1
24.	E K G YORUMLAMASI				X	1
25.	EGZERSİZ FİZYOLOJİSİ	X			X	2
26.	EGZERSİZ FİZYOLOJİSİNDE LABORATUAR TEKNİKLERİ ARAŞTIRMASI				X	1
27.	EGZERSİZİN İLERİ DÜZEYDE TIBBİ GÖRÜNTÜSÜ				X	1

28.	EGZERSİZ FİZYOLOJİSİNDE GÖZLEMLEME				X	1
29.	ENDÜSTRİYAL MÜHENDİSLİK				X	1
30.	EGZERSİZ FİZYOLOJİSİNDE İNCELEME				X	1
31.	FİZİKSEL AKTİVİTE VE ÖZEL İHTİYAÇLAR			X		1
32.	FİZİKOLOJİ			X		1
33.	FİZİKSEL EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME	X			X	2
34.	FİZYOLOJİ				X	1
35.	FİZİKAL EĞİTİM VE SPORUN UYGULANIŞI				X	1
36.	GRUP SPOR VE EĞZERSİZLERİNİN FİZYOLOJİK GÖRÜNÜŞÜ			X		1
37.	GRUP SÜREÇLERİ				X	1
38.	HUKUK				X	1
39.	İSTATİSTİK	X		X	X	3
40.	İNSAN HAREKETLERİNİN (NİTELİK) KALİTE ANALİZİ				X	1
41.	İNSAN HAREKETLERİNİN (NİCELİK) MİKTAR ANALİZİ				X	1
42.	KAS HAREKETİ PERFORMANSININ PSİKOLOJİK BELİRLENMELERİ		X			1
43.	KRİTİK ARAŞTIRMA			X		1
44.	KOLLEJ VE ÜNİVERSİTELERDE SAĞLIK,FİZİKSEL EĞİTİMİN DALLARI VE UYGULAMALARI				X	1
45.	KALP REHABİLİTASYONU				X	1
46.	KANTİTATİF, BİYOMEKANİK VE KİNESİYOLOJİ	X			X	2
47.	MAKSİMUM ŞİDDET EGZERSİZ FİZYOLOJİSİ			X		1
48.	MÜLAKAT TEKNİKLERİ				X	1
49.	MİKRO KOMPİTÖRLERİN SINIF UYGULAMALARI				X	1
50.	MOTOR ÖĞRENİMİ VE İNSAN PERFORMANSI				X	1
51.	ORGANİZASYON VE EĞLENCE UYGULAMALARI				X	1
52.	ÖĞRETİM ANALİZİ				X	1
53.	PRATİK GÖSTERİLER,SPORTİF TAMAMLAMALAR VE SAHALAR		X			1
54.	PRATİK VÜCUTSAL EĞİTİMİN TEORİSİ		X			1
55.	PSİKOLOJİ TEORİSİ VE UYGULAMALARI			X		1
56.	PSİKOLOJİ	X		X		2
57.	PAZARLAMA(SPOR PAZARLAMASI VE PROMOSYON)				X	1
58.	SPORTİF VE FİZİKSEL AKTİVİTELERİN BİLİM VE TEKNİĞİNE GÖRE İNCELENMESİ VE METODOLOJİSİ)		X			1
59.	SPORUN VE FİZİKSEL AKTİVİTELERİN BİYOENERJETİK VE BİYOMEKANİĞİ		X			1
60.	SOSYOLOJİ	X		X		2
61.	SPOR PERFORMANSINI PSİKOLOJİK ARAŞTIRMA VE UYGULAMA				X	1
62.	SPOR UYGULAMALARININ SAĞLIKSAL GÖRÜNÜMÜ				X	1

63.	SPOR SOSYOLOJİSİNDE ARAŞTIRMA ANALİZİ			X		1
64.	SPORDA FELSEFE			X		1
65.	SAĞLIK İÇİN EGZERSİZLERİN FİZYOLOJİK TEMELLERİ			X		1
66.	SPORDA MOTİVASYON VE KİŞİSEL FARKLILIKLAR			X		1
67.	SERBEST İDARECİLİK (TEORİK VE PRATİK)			X		1
68.	SPOR TEKNOLOJİSİ			X		1
69.	SAĞLIK, FİZİKSEL EĞİTİM VE BOŞ ZAMANLARDA UYGUN YAKLAŞIM				X	1
70.	SAĞLIK, FİZİKSEL EĞİTİM VE BOŞ ZAMANLARDA SORUNLAR VE EĞİLİMLER				X	1
71.	SAĞLIK, FİZİKSEL EĞİTİM VE BOŞ ZAMANLARDA ALAN PROBLEMLERİ				X	1
72.	SAĞLIK, FİZİKSEL EĞİTİM VE BOŞ ZAMANLARDA ARAŞTIRMA PLANI				X	1
73.	STRES TESTLERİ VE EGZERSİZ REÇETELERİ				X	1
74.	SAĞLIK, UYGUNLUK DEĞERLENDİRME PRENSİPLERİ VE EGZERSİZ KURALLARI				X	1
75.	SPORUN SOSYAL ANALİZİ				X	1
76.	SPOR VE MOTOR PERFORMANSININ SOSYO FİZİKAL GÖRÜNÜŞÜ				X	1
77.	SPORDA CİNSİ ROLLER				X	1
78.	SPOR İŞLERİ VE FINANSLARI				X	1
79.	SPORUN KANUNİ KISMI				X	1
80.	SPOR KURALLARI				X	1
81.	SPOR VE PERFORMANSIN SOSYO FİZYOLOJİKAL PERSPEKTİFİ				X	1
82.	SERBEST ÇALIŞMA				X	1
83.	SPOR YÖNETİMİNDE STAJYERLİK				X	1
84.	SPOR; DİSİPLİNLER ARASI BİR ÇALIŞMA				X	1
85.	SPOR TARİHİ	X				1
86.	SPOR TESİSLERİNİN İŞLETMECİLİĞİ	X				1
87.	TEORİK SPORLARIN BİYOMEKANİĞİ			X		1
88.	TRAVMATOLOJİ VE REHABİLİTASYON	X				1
89.	UYGULAMALI SPORDA VÜCUT MEKANİĞİ			X		1
90.	UYGUN SPOR PERFORMANSLARININ PSİKOLOJİK GÖRÜNÜŞÜ			X		1
91.	UYGULAMA				X	1
92.	VÜCUT MEKANİĞİ DENEY SİSTEMLERİ VE UYGULAMALARI			X		1
93.	VÜCUT MEKANİĞİ GÖRÜNÜŞÜ VE ZARARLARI ÖNLEME			X		1
94.	YÖNETİM (REHBERLİK)				X	1
95.	YÖNETİMDE UYGULAMA PRATİKLERİ				X	1
96.	YETENEK SEÇİMİ VE YÖNLENDİRME	X				1
97.	ZOOLOJİ				X	1

Tablo 7 de, Türkiye, Fransa, İngiltere ve Amerika’da okutulan dersler bulunmaktadır. Türkiye’ye ait dersler, Sağlık Bilimleri Enstitüsünde okutulan dersler içerisinde tespit edilen ortak derslerdir. Amerika’ya ait ders sayısının çok olması o ülkeye ait çok fazla üniversitede bilgi elde edilmesinde kaynaklanmaktadır. Burda amaç o ülkedeki ders çeşitlerini ve adlarını göstermektir. Görüldüğü gibi azda olsa ortak dersler Türkiye, İngiltere ve Amerika’da bulunmaktadır. Ayrıca dikkat çeken en önemli konu “Beden eğitimi müfredatının incelenmesi” Amerika da ders olarak işlenmesidir. Bunun yanı sıra E.K.G yorumlanması, Endüstriyel Mühendislik, Zooloji gibi derslerin spor alanı ile ilgili müfredatlarda yer alması dikkat çekicidir. “Sağlık, Fiziksel Eğitim ve Boş Zamanlarda Uygun Yaklaşım” Sağlık, Fiziksel Eğitim ve boş zamanlarda sorunlar ve Eğilimler”, “Sağlık, Fiziksel Eğitim ve Boş Zamanlarda Alan Problemleri” “Sağlık, Fiziksel Eğitim ve Boş Zamanlarda Araştırma Planı” gibi boş zamanları değerlendiren derslerin Amerika’nın müfredatında yer alması Amerika’nın boş zamanların değerlendirilmesine vermiş olduğu önem açısından dikkat çeken bir konudur.

Tablo-8: Beden eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitimin durumu hakkında ankete verilen Cevapların Dağılımı

Anket Soruları	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Fikrim yok	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Yüksek lisans Programlarının sayısını yeterli buluyorum	41	34.2	32	26.7	38	31.7	9	7.5
2. Doktora Programlarının sayısını yeterli buluyorum.	19	15.8	52	43.3	44	36.7	5	4.2
3. Açılan derslerden, alacağım derslerin tamamını kendim seçiyorum.	14	11.7	32	26.7	64	53.3	10	8.3
4. Açılan derslerden, alacağım derslerin bir kısmını kendim seçiyorum.	28	23.3	52	43.3	33	27.5	7	5.8
5. Açılan derslerden, alacağım derslerin tamamını Anabilim Dalı başkanı veya danışmanım seçiyor.	20	16.7	40	33.3	58	48.3	2	1.7
6. Açılan derslerden, seçme şansım bulunmamaktadır.	14	11.7	44	36.7	55	45.8	7	5.8
7. Alacağım derslerin seçimi yapılırken, ağırlıklı olarak ilgi alanım göz önünde bulunduruluyor.	31	25.8	58	48.3	29	24.2	2	1.7
8. Ders seçimi yapılırken, sorumlu öğretim elamanları göz önünde bulunduruluyor.	61	50.8	42	35.0	9	7.5	8	6.7
9. Ders seçimi yapılırken, kredilerimin tamamlanmasını göz önünde bulunduruyorum..	31	25.8	55	45.8	31	25.8	3	2.5
10. Ders seçimi yapılırken Anabilim Dalı imkanları göz önünde bulunduruluyor.	63	52.5	41	34.2	9	7.5	7	5.8
11. Açılan derslerden, ilgi alanımı geliştirmeye yönelik dersler bulunmamaktadır.	29	24.2	57	47.5	34	28.3	---	---
12. Açılan dersler içerisinde, ilgi alanıma girmeyen dersler çok fazladır.	63	52.5	44	36.7	9	7.5	4	3.3
13. Dersler en az 3 kredilik olması gerekir.	34	28.3	61	50.8	25	20.8	---	---
14. Mevcut yönetmelikte, tezli yüksek lisans programının tamamlama süresi 4+2 yarıyıldır. Bu programın tamamlama süresini yeterli buluyorum.	10	8.3	22	18.3	84	70.0	4	3.3
15. Mevcut yönetmelikte, tezli yüksek lisans programında en az 21 krediyi doldurmak gerekiyor. Bu programın kredisini fazla buluyorum.	35	29.2	61	50.8	21	17.5	3	2.5
16. Mevcut yönetmelikte, doktora programında en az 24 krediyi doldurmak gerekiyor. Bu programın kredisini yetersiz buluyorum.	91	75.8	14	11.7	10	8.3	5	4.2
17. Mevcut yönetmelikte doktora programının tamamlama süresi 8+4 yarıyıldır. Bu programın tamamlama süresini yeterli buluyorum.	54	45.0	51	42.5	11	9.2	4	3.3
18. Lisansüstü eğitim programında, branşlaşma yapılması gerektiğine inanıyorum.	65	54.2	20	16.7	30	25.0	5	4.2
19. Lisansüstü eğitim programında, yeterli düzeyde bir branşlaşma yapılmadığına inanıyorum.	34	28.3	18	15.0	62	51.7	6	5.0
20. Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Biyolojik" temelli olmalıdır.	57	47.5	53	44.2	8	6.7	2	1.7
21. Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Yönetim" ağırlıklı olmalıdır.	34	28.3	32	26.7	50	41.7	4	3.3
22. Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Spor-Sağlık Fiziksel" ağırlıklı olmalıdır.	19	15.8	65	54.2	33	21.5	3	2.5
23. Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Psiko-Sosyal" ağırlıklı olmalıdır.	10	8.3	29	24.2	74	61.7	7	5.8
24. Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Eğitim Programlaması" ağırlıklı olmalıdır.	25	20.8	53	44.2	39	32.5	3	2.5
25. Alan dışından ders veren öğretim üyelerinin, dersi alana uyarlamasını yeterli buldum.	76	60.3	24	20.0	16	13.3	4	3.3
26. Tez danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında konuya yaklaşımı açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum.	66	55.0	29	24.2	14	11.7	11	9.2
27. Danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında yeteneğine göre tez konusu seçimi açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum.	88	70.3	13	10.8	13	10.8	6	5.0
28. Tez danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında Danışmanlık hizmetleri açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum.	32	26.7	27	22.5	54	45.0	7	5.0
29. Eğitimde araç-gereç ve laboratuvar kullanımını yeterli buluyorum.	35	29.2	33	27.5	40	33.3	12	10.0
30. Alanla ilgili akademisyenlerin sayısı 3 den az olan üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açmasını uygun bulmuyorum.	66	55.0	21	17.5	19	15.8	14	11.7
31. Asgari şartlar yerine getirmiş olan üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açmasını uygun buluyorum.	89	74.2	19	15.8	8	6.7	4	3.3
32. En az bir öğretim üyesine sahip olan ve Lisans eğitimi veren üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açmasını uygun buluyorum.	59	49.2	43	35.8	17	14.2	1	0.8
33. Lisansüstü Eğitimin Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun buluyorum.	24	20.0	36	30.0	52	43.3	8	6.7
34. Lisansüstü Eğitimin, Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun buluyorum.	26	21.7	41	34.2	47	39.2	6	5.0
35. Sosyal içerikli programların, Sosyal Bilimleri ; Sağlık içerikli programların Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun buluyorum.	52	43.3	36	30.0	26	21.7	6	5.0

Tablo-8 deki bilgiler 120 lisansüstü öğrencisine uygulanarak elde edilmiştir. Birinci soruya %34.2 si (n=52) katılıyorum cevabını verirken % 31.7 öğrenci (n=38) katılmıyorum cevabını vermiştir. İkinci soruya ise en yüksek olarak %43.3 (n=52) oranında kısmen katılıyorum cevabı alınırken %15.8 (n=19) oranında katılıyorum cevabı vermiştir. Öğrencilerin %53.3 (n=64) ü alacağım derslerin tamamı kendim seçmiyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin %52.5 (n=63) u ilgi alanına girmeyen derslerin açıldığı sorusuna katılıyorum cevabı vermiştir. Öğrencilerin %75.8 (n=91) doktora programının kredisinin yetersiz buluyorum şeklinde cevap vermiştir. Yine öğrencilerin %54.2 (n=65)i lisansüstü eğitim programında branşlaşma yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu Branşlaşmanın daha çok biyolojik temelli olması gerektiğini ifade etmişlerdir.(%47.5) Buna karşılık psiko-sosyal ağırlıklı branşlaşmaya %61.7 Oranında (n=74) karşı çıkmıştır. Beden Eğitimi ve Spor alanı dışında ders veren öğretim üyelerinin bu alana dersi uyarlamasını %60.3 (n=76) oranında yeterli bulmuşlardır. Buna karşılık alan içi ve alan dışı danışmanlıklarda öğretim üyeleri arasında tez konusu seçimi açısından %70.3 (n=88) oranında farklılıklar olduğuna inanmışlardır. Lisansüstü eğitim programı açılan üniversitelerde en az 3 öğretim üyesi olması gerektiği düşüncesini %55 (n=66) oranında katıldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca asgari şartları yerine getiren üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açması gerektiğini yüksek bir oranda (%74.2) katılmışlardır. Lisansüstü eğitimin Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun görenler %20 (n=24), Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun görenler %21.7 (n=26) ve sosyal içerikli programların Sosyal Bilimleri; Sağlık içerikli programların Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun bulanlar %43.3 (n=52) oranında tespit edilmiştir. Derslerin en az 3 kredilik olması gerekir sorusuna (%50.8) 61 kişi kısmen katılmışlardır. Anabilim Dalında derslerde öğrencilerin seçme şansı hakkındaki

sorulardan “Ders seçimi yapılırken, sorumlu öğretim elamanı göz önünde bulunduruluyor” sorusuna %50.8 (n=61), “Ders seçimi yapılırken Anabilim Dalı imkanları göz önünde bulunduruluyor” sorusuna %52.5 (n=63) katılıyorum cevabını vermişlerdir. Yine ders seçimi ile ilgili en dikkat çekici sorular “Açılan derslerden, alacağım derslerin tamamını kendim seçiyorum” sorusuna %11.7 (n=14) ve “Açılan derslerden, şansım bulunmamaktadır” sorusuna % 11.7 (n=4) katılıyorum yani aynı yüzdede aynı cevabı vermişlerdir. Bu iki soruya öğrencilerin katılıyorum cevabının oranları eşit olması, öğrencilerin almış olduğu derslerin anabilim dalı tarafından verildiği görülmektedir. Yönetmelikte belirtilen, öğrencinin danışmanın uygun göreceği derslerden alması gerektiği ilkesine uyulduğu görülmektedir. “Açılan derslerden alanını geliştirmeye yönelik dersler bulunmamaktadır” sorusuna “Fikrim yok” cevabının verilmemesi, Anabilim Dalındaki derslerden öğrencinin fikir sahibi olduğu açısında dikkat çekmektedir. “Danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında yeteneğine göre tez konusu seçimi açısında farklılıklar olduğuna inanıyorum” sorusuna %70.3 (n=88) gibi yüksek bir oranda katılıyorum cevabı verilmesi dikkat çekmektedir. Aynı sorunu bir başka yönü olan “Tez danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında danışmanlık hizmetleri açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum” sorusuna %45.0 (n=54) katılıyorum cevabı verilmesi tez konu seçimi ile danışmanlık hizmetleri arasındaki fark açısından dikkat çeken başka bir konudur. Anket formunda 36. ve 37. sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar ve oranları (%) tablo 9 ve 10 da belirtilmiştir.

Tablo-9:Sosyal İçerikli Dersleri Tercih Eden Öğrenci Durumu

<u>DERSİN ADI</u> :	<u>n</u>	<u>%</u>
Spor Yönetimi	51	42.5
Spor Sosyolojisi	33	27.5
Spor Psikolojisi	31	25.8
Antrenman Bilgisi	26	21.6
Spor Tesislerinin İşletmeciliği	23	19.1
İstatistik	17	14.1
Rekreasyon	16	13.3
Araştırma Teknikleri	16	13.3
Spor Fizyolojisi	13	10.8
Bilgisayar	10	8.3
Spor Tarihi	10	8.3
Anatomi	10	8.3
Fizyoloji	8	6.6
Türk Spor Teşkilatı	7	5.8
Eğitim Yönetimi	7	5.8
Yönetim Bilimine Giriş	6	5.0
Hukuk	6	5.0
Spor Organizasyonu	5	4.1
Yönetim Mevzuatı	5	4.1
Biyomekanik	4	3.3
Halkla İlişkiler	4	3.3
Bütçe Muhasebe	3	2.5
Pedagojik Formasyon	3	2.5
Ölçme ve Değerlendirme	3	2.5
Eğitim Bilimine Giriş	3	2.5
Araştırma ve Yayın İlkeleri	3	2.5
İktisat	2	1.6
Eğitim Bilimlerine Giriş	2	1.6
Yabancı Dil	2	1.6
Serbest Zaman Etkinlikleri	2	1.6
Türk Milli Eğitiminde Bed. ve Sp. Politikası	2	1.6
Medya ve Spor	2	1.6
Spor Sakatlıkları ve Reh.	2	1.6
Spor Kulüpleri	2	1.6
Psiko-Motor	2	1.6
Beceri Öğrenimi	2	1.6
Özel Öğretim Yöntemleri	2	1.6
Liderlik	1	0.8
Personel Kanunu	1	0.8
Davranış Bilimleri	1	0.8
Sporda Pazarlama	1	0.8
Masaj ve Rehabilitasyon	1	0.8
Yönetimde Örnek olay Analizi	1	0.8
Farklı Ortamlarda Spor	1	0.8
Solunum Fizyolojisi	1	0.8
İlk Yardım	1	0.8
Kulüp Yönetimi	1	0.8
Türkiye'nin Yönetim Yapısı	1	0.8
Farklı Ortam ve Spor	1	0.8
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilgisi	1	0.8
Beslenme	1	0.8
Atletizm Teorisi	1	0.8

Tablo 9 da öğrenciler %42.5 (n=51) ile en yüksek oranda “ Spor Yönetimi dersine daha sonra sırası ile Spor Sosyolojisi (%27.5) Spor Psikolojisi (%25.8), Antrenman Bilgisi (%21.6) ve Spor Tesislerinin İşletmeciliği (%19.1)” derslerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yabancı Dil, Yönetim mevzuatı, personel kanunu adlı derslerin dikkat çektiği ve bu derslerin uygulanmakta olan müfredatlarda yer almaması görülmektedir. Tabloda görüldüğü gibi “Serbest zaman Etkinlikleri” dersinin tercih edilmesi benzer derslerin Amerika’da da bulunması yönünde dikkat çekmektedir. Sosyal içerikli derslerden “İstatistik” dersinin %14.1(n=17) ve “Bilgisayar” dersinin % 8.3 (n= 10) gibi düşük yüzdelerle tercih edilmesi de dikkat çeken önemli bir konudur. Tabloda bulunan derslerden yüksek yüzdelerle tercih edilenlerin bilinen ve çoğu üniversitelerden okutulan dersler olduğu, düşük yüzdelerle tercih edilen derslerin genel de öğrenciler tarafında bilinmeyen dersler olduğu yönünde dikkat çekmektedir.

Tablo-10: Fizik - Sağlık İçerikli Dersleri Tercih Eden Öğrenci Durumu

<u>Dersin Adı</u> :	<u>n</u>	<u>%</u>
Antrenman Planlanması ve Prog.	57	47.5
Egzersiz Fizyolojisi	44	36.6
Anatomi	38	31.6
İlk Yardım	23	19.1
Fizyoloji	22	18.3
Beslenme	21	17.5
Kinesiyoloji	13	10.8
Laboratuar Test.	13	10.8
Spor Psikolojisi	12	10.0
Biyomekanik	12	10.0
Laboratuar Ölçümleri	11	9.1
Spor Sakatlıkları	9	7.5
İstatistik	9	7.5
Masaj	6	6.0
Sağlık Bilimleri	6	6.0
Spor Hekimliği	5	4.1
Hareket Bilgisi	5	4.1
Spor Tarihi	4	3.3
Spor Yönetimi	4	3.3
Bilgisayar	4	3.3
Araştırma Teknikleri	4	3.3
Spor Sosyolojisi	3	2.5
Antropometri	3	2.5
Psiko-Motor Gelişimi	2	1.6
Rehabilitasyon	2	1.6
Ergojenik Yardım	2	1.6
Rekreasyon	2	1.6
Motorik Özellikler Gelişimi	1	0.8
Antrenman Metodu ve Yönetimi	1	0.8
Çocuk Psiko-Motor Gelişimi	1	0.8
Yaşam Boyu Spor	1	0.8
Eğitim Bilimine Giriş	1	0.8
Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Spor Teşkilatı	1	0.8
Spor Eğitiminin Programlanması	1	0.8
Araştırma ve Yayın İlkeleri	1	0.8
Özel Öğretim Yöntemleri	1	0.8
Biyokimya	1	0.8

Tablo 10 da öğrencilerin %47.5 (n=57) ile en yüksek oranda Antrenman Planlanması ve Programlanması dersini; daha sonra sıra ile Egzersiz Fizyolojisi (%36.6), Anatomi (%31.6), İlk Yardım (%19.1) ve Fizyoloji (%18.3) dersleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. “ Bilgisayar” ve İstatistik gibi önemli derslerin düşük yüzdelerle tercih edilmesi dikkat çekmektedir. Ayrıca yüksek yüzdelerle tercih edilen derslerin genelde öğrenciler tarafında bilinen ve çoğunlukla okutulan dersler olduğu yönünde dikkat çekicidir.

5-TARTIŞMA VE SONUÇ

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, beden eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitimi toplumun sosyo-kültürel eğilimi ve beklentilerini yansıtabilmesi, alana ve mesleğe ait bilimsel birikimleri takip etmesi ve konuyla ilgili gelişime lokomotif etkisi nedeniyle özel bir öneme sahiptir. Durum böyle olması gerekirken alanın yeniliği sebebi ile bir takım problemler ve sınırlılıklarla karşılaşmaktadır. Bu sınırlamaların başında, yeni bir alan sayılan Beden Eğitimi ve Spor Lisansüstü eğitimin, bilgi birikimi açısından büyük oranda dışarıya bağımlı olması ve müfredat programlarının oluşturulmasında, değişik kesimlere gelişmeleri takip edecek bilgi ve becerinin yeterli düzeyde olmayışı ve bir birlikteliğin sağlanmayışı sayılabilir. Ülkemizde Beden Eğitimi ve Spor bilimine ait yüksek lisans ve doktora eğitimi müfredatını irdelemeye yönelik herhangi bir bilimsel çalışmaya (makale ve tez çalışması) ve yayına rastlanmamıştır. Durum böyle olmakla birlikte bulgularda belirtildiği gibi yüksek lisans eğitimi veren 26 ve doktora eğitimi veren 8 kadar ülkemizdeki üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor alanındaki lisansüstü müfredat programları incelendiği zaman birbirinden farklı dersler yada derslerin adları aynı olmasına rağmen içeriklerinin çok farklı olduğu hatta bazı derslerin içerikleri aynı adları farklı olduğu gibi çarpıklıklara rastlanmıştır. Buradan durum ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Zira alan hızlı bir gelişme ve yaygınlaşma göstermekle birlikte bu gelişmenin elde edilen bulgulardan çarpık bir gelişme olduğu anlaşılmaktadır.

Bir farklılık bariz olarak enstitü bağlantısında görülmektedir. Bazı üniversitelerde Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülürken (6 Üniversitede) büyük bir çoğunluk ise Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmektedir. (20 Üniversitede) Bu farklılığın nedeni

anlaşılmamaktadır. Acaba beden Eğitimi ve Spor alanındaki öğretim üyelerinin sahip olduğu branşta mı kaynaklanıyor yada alan dışı üst yöneticilerinin (Üniversite Senatosu) görüşleri doğrultusunda mı kaynaklanıyor; bir araştırma konusudur. Sosyal Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans eğitimi veren ve Türkiye’de en eski lisansüstü eğitim veren Orta Doğu Teknik Üniversitesinin 21 adet ders sayısına sahip olduğu görülmektedir. Bu da sosyal bilimlerinde okutulan derslerin %50sine yakın bir oran olduğu ve 21 dersin içerisinde sadece 3 dersin ortak ders sayılması, diğer üniversitelerin (İnönü, Kütahya, Karadeniz Teknik, Niğde, Sakarya) lisansüstü eğitim tarihçesi yeni olmasına rağmen Türkiye’nin lisansüstü eğitimin başlangıcını oluşturan Orta Doğu Teknik Üniversitesinin lisansüstü müfredat programından yararlanmadıkları ve birlikteliği sağlama gereği duymadıkları görüşünün göstergesi olabilir. Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yüksek lisans eğitimi veren Atatürk Üniversitesi müfredat programında toplam 6 adet dersin bulunduğu ve kredi toplamının 12 olduğu tablo 3’de görülmektedir. Bir yüksek lisans öğrencisinin kredisini tamamlayabilmesi için başka anabilim dalında açılan derslerden almak zorunda oldukları görülmektedir. Bu da anabilim dalında yeterli sayıda veya ilgili branşta öğretim üyesi olmadığının göstergesi olabilir. Dicle Üniversitesi ile Harran Üniversitesinin müfredatında toplam 7 adet dersin olması da yukarıda bahsedilen nedenlerden olduğu yönünde düşündürmektedir. Ayrıca Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yüksek lisans eğitimi veren 20 üniversite içerisinde yalnız 3 üniversitenin (Ankara, Erciyes, Marmara Üniversitesi) Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı içerisinde ayrı ayrı branşa göre yüksek lisans eğitimi vermektedir(1,8). Bu üniversitelerin, tablo 8 deki “lisansüstü eğitim programında, yeterli düzeyde bir branşlaşma yapılması gerektiğine inanıyorum” sorusuna öğrencilerin vermiş olduğu yaklaşık %80 oranındaki olumlu istekleri doğrultusundaki bir program yürüttükleri görülmektedir. Bu üniversitelerin branşlaşması diğer üniversiteler içinde

arzulanan bir örnek olabilir. İstanbul üniversitesindeki yüksek lisans programının adı Egzersiz Fizyolojisi olduğu görülmektedir (9). Bu programı yürüten öğretim üyelerinin Fizyoloji branşına sahip olduğunun kanıtı olabilir. Atatürk üniversitesinde Beden Eğitimi ve yüksek lisans ve doktora programı Fizyoloji Anabilim Dalı bünyesinde yürütülmektedir (2). Bu üniversitenin Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Beden Eğitimi Spor yüksek lisans ve doktora programı bulunmadığı ve bu üniversitede Beden Eğitimi ve Spor bölümü çıkışlı öğretim üyesinin bulunmadığı halde bu alanda lisansüstü öğrenci yetiştirildiği ihtimali olabilir. Trakya Üniversitesi müfredat programında 16 adet zorunlu ders olduğu ve toplam 37 kredi olduğu görülmektedir (17). Trakya Üniversitesindeki bir yüksek lisans öğrencisinin en az 37 kredi ile mezun olduğunun göstergesi olabilir.

Türkiye’deki Sağlık Bilimleri Enstitüsü’nde okutulan dersler içerisinde tespit edilen ortak dersler, Yurt dışındaki dersler ile karşılaştırıldığında, Araştırma Metodları, Beslenme ve Gıda, Beden Eğitimi ve spor Yönetimi, İstatistik derslerinin İngiltere ve Amerika’nın müfredatlarında da yer alması, tartışmanın başında da bahsedildiği gibi büyük oranda eğitimin yurt dışına bağımlı olduğunun kanıtıdır. “Beden Eğitimi Müfredatının İncelenmesi” adı altındaki bir dersin Amerika müfredatında bulunması, yapmış olduğumuz bu çalışmanın önemini de arz etmektedir.

Amerika’nın Iowa State üniversitesindeki yüksek lisans programında uygulanan planlardan biride; öğrencilerin 20 saati müfredat planının, Yükseköğretimin, eğitim uygulamasının, öğretme stiline ve diğer konularının uygun bilgilerini almakla geçirmelerini sağlamaktır (11). Amerika’nın Michigan üniversitesindeki yüksek lisans programında; dört branş vardır. Bunlar Öğretim, Spor yöneticiliği, Egzersiz Bilimi ve Spor Antrenörlüğü olup, öğrencilerin bunlardan yalnız birini tercih etme hakları bulunmaktadır. Bu branşlardan “Öğretim”in temel amacı, Beden Eğitimindeki eğitim ve

müfredat programlarını araştırmak ve uygulamak isteyen öğrenciyi hazırlamaktır (4). Bu branşın içinde yer alan temel dersler ise “Beden Eğitimi müfredatının incelenmesi” ve “Beden Eğitiminde Eğitim Öğretimin incelenmesi” (4). Tez konusu olan bu çalışmanın yutd dışında ayrı bir branş halini alması bu çalışmanın önemliliğini arzetmektedir.

Sportif ve Fiziksel Aktivitelerin Biliminde ve Tekniğinde yüksek lisans diploması veren Fransa’daki üniversiteler;Strasbourg II, Paris XI, Franche Comte, Henri Poin Care Nancy I, Paris X, Reims Chanopagne Addennes dir (18). Bu durum Fransa’da lisansüstü eğitimin branşlaşmaya önem verdiği , aynı standart da ve birliktelik içerisinde değişik üniversitelerin eğitim verdiğiinin göstergesi olabilir mi?

İngiltere’nin Brunel üniversitesi Spor Bilimlerinden yüksek lisans eğitimi üç grup insanı amaçlamıştır. 1-Profesyonel bilim adamı, araştırmacı veya öğretmen olmak için branşlaşmak isteyen spor akademisi mezunları. 2- Spor bilimini uzmanlık seviyesine ulaştırmayı arzulayan ve öğretmeye hazır, beden eğitimi mezunları. 3- Spor alanında uzmanlaşmış fakat pratikteki yeterliliklerini arttırmak isteyen psikoloji ve fizyoloji mezunları (3).

XIX. yy’da Alman Üniversiteleri ders programlarının bilimdeki ilerlemeye ayak uydurabilmesinin öncülüğünü yapmış, öğretim ile araştırmanın başarılı ve becerikli bir bileşimini yaratarak yeni bir dünya standardı oluşturmuşlardır (7).

Sonuç olarak, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’ndaki lisansüstü müfredatlarında üniversiteler arasında önemli derecede farklılıklar olduğu, bazı üniversitelerde içerikler arasında çarpıklıklar olduğu, ve hatta bazı üniversitelerin içerikleri bulunmadığı görülmektedir. Bununda son çıkan “Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği”nin 5. Maddesi ile öğrencilere verilen yatay geçiş hakkının sağlıklı olarak yerine getirilemeyeceğinin sebebidir. Ayrıca bazı üniversitelerde ders sayısının az

olduğu ve bu nedenle öğrencilerin ders seçme şansı az olduğu görölmektedir. Müfredatlarda görüldüğu gibi arzu edilen düzeyde branşlaşma bulunmamaktadır. Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor alanında toplam 26 üniversitede yüksek lisans programının ve 8 üniversitede ise doktora programının yürütüldüğu görölmektedir. Bu durum Türkiye’de yüksek lisans programının sayısının yeterli olduğu, doktora programının sayısı ise yetersiz olduğu ankete katılan öğrenciler tarafından da desteklenmektedir.

Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor da lisansüstü eğitimi için;

1- İlgili alanda yeterli düzeyde bilimsel çalışmalara sahip en az bir öğretim üyesinin olması halinde yüksek lisans programı, iki öğretim üyesi olması halinde doktora programının açılması;

2- Branşlaşmanın enstitü bazında uygulanarak sağlık içerikli programların Sağlık Bilimleri Enstitüsünde, sosyal içerikli programların Sosyal Bilimleri Enstitüsünde yürütülmesi ve mezun olan lisansüstü öğrencilere ilgili branş adıyla derece (diploma) verilmesi;

3- Müfredat programı içerisinde en az 12 kredilik temel ders tespit edilip (bir doktora öğrencisinin alması gereken en az 24 kredinin yarısı) zorunlu ders olarak ayrılması;

4- Bu zorunlu derslerin adları ve içerikleri ile birlikte bu alanda lisansüstü eğitim veren tüm üniversitelerde birlikteliği sağlamanın uygun olacağı görüşüne varılmıştır.

-Bazı üniversitelerde ders sayısı fazla , bu nedenle öğrencinin seçme şansı çok gibi gözüküyor.

-Bazılarında ise ders sayısı kısıtlı olması nedeni ile öğrenciler aynı dersi alma durumunda kalıyor. Lisansüstü eğitimin durumu hakkındaki anketin 6. Maddesi %48.4 ders seçme şansının yetersizliğinde bahsederken % 45 ise seçme şansının bulunduğunun ifade etmektedir.

-Türkiye’de lisansüstü programının sayısı konusunda da ankete katılanların kesin bir odaklaşması olmadığı anlaşılmaktadır. Grubun yarısı yeterli bulurken yarısı yetersiz bulmaktadır. Bu bulgulardan bir enflasyon varlığı kanaatine varmak söz konusu olmamaktadır.

- Ankete katılanlara göre Enstitülerde aldıkları derslerin ilgili alanını geliştirmeye yönelik derslerin olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların yaklaşık %70 kısmen veya tamamen bu görüşü savunmaktadır. Dolayısı ile açılan dersler içerisinde öğrencinin ilgi alanına girmeyen derslerin çoğunluğunda bahsedilmektedir. (yaklaşık %89’u)

- Lisansüstü programın daha çok branşlaşma biyolojik temeli olması sayısı kısmen veya tamamen katılmaya bakıldığında %90 civarında birinci sırada yer almakta %70 civarında ise ikinci sırada spor sağlık fiziksel ağırlıklı olmalıdır yer almakta Eğitim ağırlıklı olması ise %55 le üçüncü sırada Yönetim ağırlıklı ise %55 le dördüncü sırada yer almaktadır. Psiko Sosyal ağırlıklı olması ise %36 ile beşinci sırada yer almaktadır.

Tablo 10 da görülen sağlık içerikli derslerden ise en çok arzu eden ilk beş derste birinci sırada Antrenman Bilgisi gelmektedir. Egzersiz Fizyolojisi ikinci sırada, Anatomi üçüncü sırada İlk Yardım dördüncü sırada Fizyoloji ve Beslenme ise beşinci sırada yer almaktadır. Burda lisans dersi alan Anatomi dersinin yer alması dikkat çekmektedir. Bu dersin doğrudan spor eğitimi ile ilgisi bulunmamaktadır. Ancak lisansüstü eğitimi görmek isteyen öğrencilerde böyle bir kanaat hasıl olmaktadır. Bunun nedeni anlaşılmamaktadır. Bu durum lisans eğitiminden alanla ilgili gerekli bilincin almamanın ve kendisinin yetersiz görmenin göstergesi olabilir.

Üniversitelerdeki sağlık içerikli ortak dersler analiz edildiğinde Araştırma Teknikleri dersinin hemen hemen bütün üniversitelerde ortak ders olduğu anlaşılmaktadır. Bunun gibi Egzersiz Fizyolojisi, Ortopedi ve Rehabilitasyon, İlk Yardım dersleri de yüksek oranda bulunmaktadır. Antrenman Bilimi dersi de ağırlıklı

olarak ortaklık arz eden derslerdendir. Kinesiyoloji ve Anatomi gibi yaygın olmamakla birlikte bazı üniversitelerde bulunduğu görülmektedir. Beslenme, Biyomekanik gibi derslerde daha az ortaklık arz eden derslerdendir. Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde olmasına rağmen Psikoloji, Sosyoloji, Spor Tarihi, Spor Yönetimi, Spor İşletmeciliği gibi sosyal içerikli derslerin bir çok üniversitelerimizde ortak olarak yer alması dikkat çekicidir. Sosyal Bilimlerde ise Egzersiz Biyokimyası, Fizyoloji gibi derslerin ortak olması dikkat çekicidir.

Alan dışı öğretim üyelerinin dersi alana uyarlamasını %65 ile kısmen yeterli buldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca danışmanlıkta alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında konu seçimi açısından farklılıklar olduğuna grubun %80'nin inandığı görülmektedir. Danışmanlık hizmetleri açısından ise büyük farklılıklar olmadığı görülmektedir.

- Çalışmaya katılan anketörlerin yaklaşık %90'nı ancak asgari şartlar yerine getirildiği takdirde Beden Eğitimi ve Spor lisansüstü programın açılmasını uygun buldukları anlaşılmaktadır. Bu durum dikkate alınmalıdır. Beden Eğitimi ve Spor lisansüstü programların hangi Enstitü bünyesinde yürütülmesi gerektiği analiz edildiğinde ankete katılanların verdikleri cevapta bu konuda bir net ayrıştırmanın zor olduğu anlaşılmaktadır. Ancak büyük bir çoğunluğun (%70) sağlık içerikli programların Sağlık Bilimleri Enstitüsünde, sosyal içerikli programların Sosyal Bilimleri Enstitüsünde yürütülmesi daha ziyade kabul görmektedir. Bu da o üniversitedeki mevcut öğretim üyelerinin branşlarına göre ilgili Enstitüde açılması görüşünü desteklemektedir. Tablo 9'da anlaşılacağı üzere öğrencilerin sosyal içerikli dersler içerisinde ilk beş dersi tercih ettikleri bunlar sırası ile Spor Yönetimi, Spor Sosyolojisi, Spor Psikolojisi, Antrenman Bilgisi ve Spor Tesislerinin İşletmeciliğidir. Bu dersler içerisinde Antrenman Bilgisi gibi teknik ve sağlıkla ilgili dersin bulunması dikkat çekicidir. Bu durum sosyal içerikli

branşı tercih eden öğrencilerin Antrenman Bilgisi dersini de almak istediklerinin göstergesi olabilir.

Enstitülerde açılan derslerin farklılığı ders adı ve içerikleri açısından belkide hocaların kendi bildikleri konularda ders sunmaları açısından yararlı olacaktır. Alanda standartlaşma öğretim elamanlarını ilgi alanları dışında ders vermelerini zorunlu kılabilir.

Sonuç olarak yukarıda bahsedilen sorunlara baktığımızda, Beden Eğitimi ve Spor alanındaki yüksek lisans ve doktora müfredat programları gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi yada reforme edilmesi ihtiyacının olduğu ve temel ortak dersler tespit edilerek tüm üniversitelerde uygulanması ve branşlaşmaya önem verilerek ortak bir model oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.

6-ÖZET

LİSANSÜSTÜ ÖĞRETİMDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR MÜFREDATLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu araştırmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor bölümlerinin yüksek lisans ve doktora ders programlarının mevcut durumunu ortaya çıkarmaktır.

Bu programlardaki mevcut durumu tespit ettikten sonra Türkiye'deki mevcut programların standart hale getirilmesine büyük yardım sağlayacağı ümit edilmektedir.

Çalışmanın verileri; Ankara, Akdeniz, Atatürk, Cumhuriyet, Çukurova, Dicle, Dokuz Eylül, Erciyes, Fırat, Gazi, Hacettepe, Harran, İnönü, İstanbul, Marmara, On Dokuz Mayıs, Selçuk, Trakya, Uludağ, Kütahya, Karadeniz Teknik, Ortadoğu Teknik, Niğde ve Sakarya Üniversitesinin katalogları, resmi yazışmaları ve öğrencilere uygulanan anketlerden oluşmaktadır.

Bulgular; üniversiteler arasında dersler, derslerin içerikleri ve kredileri açısından pek çok farklılığın olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak Beden Eğitimi ve Spor bölümü yüksek lisans ve doktora programlarının ortak bir model oluşturabilmeleri için yeniden düzenlenmesi veya bir reformdan geçirilmesi tavsiye edilmektedir.

7-SUMMARY

A COMPARISON AND EVALUATION OF THE GRADUATE PROGRAMS AT PHYSICAL EDUCATION DEPARTMENTS

The aim of the study is to investigate the present situation of both M.A and Ph.D. programs at physical education departments in Turkey.

After describing the actual situation at these programs, it is hoped that the study will be of great use both to improve and to standardize the programs in Turkey.

The data of the study was collected from the student catalogs, formal documents and the questionnaires gives to the students of many universities including Ankara, Akdeniz, Ataturk, Cumhuriyet, Cukurova, Dicle, Dokuz Eylul, Erciyes, Fırat, Gazi, Hacettepe, Harran, Inonu, Istanbul, Marmara, On Dokuz Mayıs, Selcuk, Trakya, Uludag, Kutahya, Karadeniz Teknik, Ortadogu Teknik, Nigde and Sakarya.

The findings reveal that there are many differences among the programs at the levels of courses offered, course descriptions, and the credits corresponding to each course.

In conclusion, it is recommended those graduate programs of physical education departments reorganize and reform their programs and reach to a common model.

8-KAYNAKLAR

- 1 Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Öğrenci Kılavuzu, 1997
- 2 Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Rehberi,1998
- 3 Brunel University, SMC in Sport Sciences (<http://www.brunel.ac.uk:8080/depts/pe/sportsci.htm>)
- 4 Central Michigan University, Physical Education Graduate Programs. (<http://www.cmich.edu/gradpes.html>)
- 5 Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Rehberi, 1995
- 6 Foundations of Physical Education and Sport Chats a Butcher 1983.9.ed.
- 7 Grolier International Americana Encyclopaedia, Vol 1, s.281
- 8 Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Kataloğu, 1995
- 9 İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Ders Programları, 1998
- 10 İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Rehberi, 1999
- 11 Iowa State College of University Education, Department of Health and Human Performance (<http://www.educ.iastate.edu/HHP/hhphome.htm>)
- 12 Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Programı, 1996
- 13 Morpa Spor Ansiklopedisi Cilt 1 1997
- 14 M.E.B. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 1991,s.369
- 15 M.E.B. I.Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 1991,s.469.
- 16 On dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Kataloğu, 1998.
- 17 Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim Öğretim Rehberi, 1998.
- 18 University Strasbourg II, Conditions de la Pratique Sportive.
- 19 Yükseköğretim Mevzuatı.

9-ÖZGEÇMİŞ

1966 yılında Elazığ'ın Baskil ilçesinin Demirlibahçe köyünde doğmuşum. İlkokul öğrenimimi aynı köyde, Ortaokul ve Lise öğrenimimi Elazığ' da yüksek öğrenimimi Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesinde tamamladım. 1984 yılında Baskil Halk Eğitim Merkezinde Halk oyunları eğiticisi olarak görev yaptım ve çeşitli okullarda ekipler yetiştirerek okullar arası yarışmalara katılmaları sağladım.1985 yılında F.Ü Tıp fakültesinde Devlet memuru olarak göreve başladım ve 1990 yılında İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesine naklen tayin yaptım. Bir süre Tıp Fakültesi Sekreterliği görevini yürüttükten sonra 1993 yılında Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sekreterliği görevine atandım. Halen bu görevi yürütmekteyim. Evli ve üç çocuk babasıyım.

10-TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda yardımcı olan başta danışman hocam Doç.Dr.Mehmet Kutlu'ya aynı anabilim dalında Öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Recep Özmerdivenli'ye, değerli arkadaşım ve meslektaşım F.Ü.Sağlık Bilimleri Enstitü sekreteri Tevfik Özdenk'e, Yüksek lisans öğrenimi süresince manevi yardımda bulunan çok kıymetli eşime ve tez çalışmalarında yardımcı olan değerli personellerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

EKLER

EK-1

BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA LİSANSÜSTÜ ÖĞRETİM DEĞERLENDİRME ANKETİ

Sayın; Lisansüstü Öğrencisi

Bu anketin bulguları Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor alanında Lisansüstü ders programlarının durumunu genel kapsamlı olarak analizini yapmak üzere planlanan bir yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır.

Elde edilen bulguların sağlıklı olarak temin edilmesi, gelecekte yapılacak olan çalışmalara öncülük teşkil etmesi açısından önemlilik arz etmektedir.

Anketi cevaplandırduğunuz ve konuya gösterdiğiniz ilgi ve hassasiyetten dolayı şimdiden teşekkür ederiz. .

Saygılarımla

Hilmi YÜKSEL
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

Lisansüstü Öğrenim Yaptığınız

İl :
Üniversite :
Enstitü :
Program : Yüksek Lisans Doktora
Öğrenim Durumu : Ders Aşamasında Tez Aşamasında
 Mezun Durumda

Bu bölümde lisansüstü öğrenim yaptığınız sürece karşılaştığınız sorunları göz önünde bulundurarak, her ifadeyi dikkatle okuyunuz ve okuduğunuz ifadeye ne derece katıldığınızı, yandaki ölçek üzerinde uygun kolona işaret koyarak belirtiniz.

Sorular	Katılı- yorum	Kısmen Katılı- yorum	Katıl - mıyorum	Fikrim Yok
1. Türkiye de, Beden Eğitimi ve Spor alanında Yüksek lisans Programlarının sayısını yeterli buluyorum.				
2. Türkiye de, Beden Eğitimi ve Spor alanında Doktora Programlarının sayısını yeterli buluyorum.				
3. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda açılan derslerden, alacağım derslerin tamamını kendim seçiyorum.				
4. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda açılan derslerden, alacağım derslerin bir kısmını kendim seçiyorum.				
5. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda açılan derslerden, alacağım derslerin tamamını Anabilim Dalı başkanı veya danışmanım seçiyor.				
6. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda açılan derslerden, seçme şansım bulunmamaktadır.				
7. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda alacağım derslerin seçimi yapılırken, ağırlıklı olarak ilgi alanım göz önünde bulunduruluyor.				

8. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda ders seçimi yapılırken, sorumlu öğretim elamanları göz önünde bulunduruluyor.				
9. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda ders seçimi yapılırken, kredilerimin tamamlanmasını göz önünde bulunduruyorum..				
10. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda ders seçimi yapılırken Anabilim Dalı imkanları göz önünde bulunduruluyor.				
11. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda açılan derslerden, ilgi alanımı geliştirmeye yönelik dersler bulunmamaktadır.				
12. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda açılan dersler içerisinde, ilgi alanıma girmeyen dersler çok fazladır.				
13. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'ndaki dersler en az 3 kredilik olması gerekir.				
14. Mevcut yönetmelikte, tezli yüksek lisans programının tamamlama süresi 4+2 yarıyıldır. Bu programın tamamlama süresini yeterli buluyorum.				
15. Mevcut yönetmelikte, tezli yüksek lisans programında en az 21 krediyi doldurmak gerekiyor. Bu programın kredisini fazla buluyorum.				
16. Mevcut yönetmelikte, doktora programında en az 24 krediyi doldurmak gerekiyor. Bu programın kredisini yetersiz buluyorum.				
17. Mevcut yönetmelikte doktora programının tamamlama süresi 8+4 yarıyıl dir. Bu programın tamamlama süresini yeterli buluyorum.				
18. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında, branşlaşma yapılması gerektiğine inanıyorum.				
19. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında, yeterli düzeyde bir branşlaşma yapılmadığına inanıyorum.				
20. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Biyolojik" temelli olmalıdır.				
21. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Yönetim" ağırlıklı olmalıdır.				
22. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Spor-Sağlık Fiziksel" ağırlıklı olmalıdır.				
23. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Psiko-Sosyal" ağırlıklı olmalıdır.				
24. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü eğitim programında daha çok branşlaşma "Eğitim Programlaması" ağırlıklı olmalıdır.				
25. Alan dışından ders veren öğretim üyelerinin, dersi alana uyarlamasını yeterli buldum.				

26. Tez danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında konuya yaklaşımı açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum.				
27. Tez danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında yeteneğine göre tez konusu seçimi açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum.				
28. Tez danışmanlıklarında alan içi ve alan dışı öğretim üyeleri arasında Danışmanlık hizmetleri açısından farklılıklar olduğuna inanıyorum.				
29. Eğitimde araç-gereç ve laboratuvar kullanımını yeterli buluyorum.				
30. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda alanla ilgili akademisyenlerin sayısı 3 den az olan üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açmasını uygun bulmuyorum.				
31. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda asgari şartlar yerine getirmiş olan üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açmasını uygun buluyorum.				
32. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda en az bir öğretim üyesine sahip olan ve Lisans eğitimi veren üniversitelerin lisansüstü eğitim programı açmasını uygun buluyorum.				
33. Türkiye şartlarında Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Lisansüstü Eğitimin Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun buluyorum.				
34. Türkiye şartlarında Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Lisansüstü Eğitimin, Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun buluyorum.				
35. Türkiye şartlarında Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında sosyal içerikli Lisansüstü programların, Sosyal Bilimleri Enstitüsünde; Sağlık içerikli programların Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmesini uygun buluyorum.				

36-Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü Eğitiminde, İlgi alanı yönetim veya sosyal ağırlıklı olan bir öğrencinin, zorunlu olarak alması gereken dersler sizce nelerdir? Önemli gördüğünüz 5 dersi sırayla yazınız.

1.....2.....3.....

4.....5.....

37-Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Lisansüstü Eğitiminde, İlgi alanı Sağlık ağırlıklı olan bir öğrencinin zorunlu olarak alması gereken dersler sizce nelerdir? Önemli gördüğünüz 5 dersi sırayla yazınız.

1.....3.....4.....

5.....

EKLEMEK İSTEDİKLERİNİZ.....

Teşekkür ederim.

EK-2

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği (Resmî Gazete: 01 . 07 . 1996, Sayı : (22683))

Amaç ve Kapsam

Madde 1-a) 2547 sayılı Kanununun 65 inci maddesi hükmü gereğince Üniversiteler arası Kurul tarafından hazırlanan bu yönetmelik yükseköğretim kurumlarında yürütülen lisansüstü eğitimi düzenler.

b) Lisansüstü Eğitim, Yüksek Lisans, Doktora, ve sanat dallarında yapılan Sanatta Yeterlik programlarından oluşur.

Öğrenci Kabulü

Madde 2-a) Yüksek Lisans programlarına lisans başarı düzeyi değerlendirilerek öğrenci kabul edilir. Kabul için üniversitelerce yapılacak bilim sınavı ve ÖSYM'nce merkezi olarak yapılan Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (LES) sonuçları ile lisans öğrenimi sırasındaki notların ne şekilde değerlendirmeye alınacağı ve ayrıca yabancı dil sınavı yapılıp yapılmayacağı, yapılması halinde hangi düzeyde yabancı dil bilgisi aranacağı ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Değerlendirme sırasında (LES) sınav sonucunun en az % 20 ağırlıkla göz önüne alınması zorunludur. (26.03.1997 günlü RG, değişiklik)

b) Doktora programına başvurabilmek için adayların bir yüksek lisans derecesine, hazırlık sınıfları hariç en az 10 yarıyıl süreli Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri diplomasına, Eczacılık ve Fen Fakültesi mezunlarının ise yüksek lisans derecesine veya Sağlık Bakanlığı'nca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalından kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları gerekir. Doktora programlarına lisans ve yüksek lisans başarı düzeyleri değerlendirilerek öğrenci kabul edilir. Kabul için üniversitelerce yapılabilecek bilim sınavı ve ÖSYM'nce merkezi olarak yapılan Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (LES) sonuçları ile lisans ve yüksek lisans öğrenimi sırasında alınan notların ne şekilde değerlendirmeye alınacağı ve ayrıca yabancı dil sınavı yapılıp yapılmayacağı, yapılması halinde hangi düzeyde yabancı dil bilgisi aranacağı ilgili senato tarafından belirlenir. Değerlendirme sırasında (LES) sınav sonucunun en az % 20 ağırlıkla göz önüne alınması zorunludur. Tezsiz yüksek lisans

programından mezun olanların doktora programına kabulüne ilişkin esalar ilgili üniversite senatosunca belirlenir. (26.03.1997 günlü RG, değişiklik)

c) Sanatta Yeterlik çalışmasına, lisans ve yüksek lisans başarı düzeyleri değerlendirilerek öğrenci kabul edilir. Kabul için üniversitelerce yapılabilecek bilim sınavı ve ÖSYM'nce merkezi olarak yapılan Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (LES) sonuçları ile lisans ve yüksek lisans öğrenimi sırasında alınan notların ne şekilde değerlendirmeye alınacağı ve ayrıca yabancı dil sınavı yapılıp yapılmayacağı, yapılması halinde hangi düzeyde yabancı dil bilgisi aranacağı ilgili senato tarafından belirlenir. Değerlendirme sırasında (LES) sınav sonucunun en az % 20 ağırlıkla göz önüne alınması zorunludur. (26.03.1997 günlü RG, değişiklik)

d) Temel Tıp Bilimlerinde doktora programlarına başvurabilmek için Tıp Fakültesi mezunlarının lisans diplomasına ve 50 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek temel tıp puanına veya Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı'nın (LES) sayısal kısmından 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları; Tıp Fakültesi mezun olmayanların ise yüksek lisans diplomasına (Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri mezunlarının Lisans derecesine) sahip olmaları, Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nın (LES) Sayısal kısmından 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları gerekir. Temel Tıp Puanı, Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda (TUS) Temel Tıp Bilimleri Testi-1 bölümünden elde edilen standart puanın 0,7; Klinik Tıp Bilimleri Testinden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilir. Doktora programlarına öğrenci kabulünde, Temel Tıp Puanı; veya LES puanı yanı sıra gerekirse, lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile, başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden doktora yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. Temel Tıp Puanı'nın veya LES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite, yalnız Temel Tıp Puanı veya LES puanı ile de öğrenci kabul edilebilir.(6 Ağustos 1999 günlü R.G, değişiklik)

e) Yükseköğretim kurumları, öğrenci kabul edecekleri lisansüstü programların adlarını, başvuru için gerekli belgeleri, son başvuru tarihini ve diğer hususları ilan vererek duyurur. Söz konusu ilan, her yarıyıl başında öğrenci almak üzere verilebilir.

f) Öğretmen yetiştirme alanlarındaki lisansüstü programların müfredatına dair asgari müşterek ders uygulamalar ile programlara kabul, sınav değerlendirme ve verilecek diplomalara ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığı ve Üniversitelerarası Kurul'un görüşü alınarak Yükseköğretim Kurul'nca tespit edilir.

g) Yeni kurulan veya gelişmekte olan üniversitelere veya yüksek teknoloji enstitülerine, lisansüstü eğitim yaptırmak amacıyla alınan araştırma görevlileri, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsünün teklifi " Öğretim Üyesi ve Araştırmacı Yetiştirme Kurulu'nun görüşü ve Yükseköğretim Kurulu'nun kararı ile bir başka üniversitede veya yüksek teknoloji enstitüsünde, yeniden sınav yapılmasına gerek kalmaksızın, lisansüstü öğretim yapmak üzere görevlendirilebilirler.

Bu araştırma görevlilerin tez projeleri, kendi üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerinin Araştırma Fonlarından öncelik verilmek suretiyle desteklenir. (05.10.1996 günlü R G, değişiklik.)

Bilimsel Hazırlık Programına Öğrenci Kabulü

Madde 3- a) Yüksek lisans ve doktora programlarında, nitelikleri aşağıda belirtilen adayların eksikliklerini gidermek amacıyla Bilimsel Hazırlık Programı uygulanabilir:

i. Lisans derecesini başvurdukları yüksek lisans veya doktora programında farklı alanlarda almış olan adaylar,

ii. Lisans derecesini başvurdukları yükseköğretim kurumu dışındaki yükseköğretim kurumlarından almış olan yüksek lisans programı adayları,

iii. Lisans derecesini başvurdukları yükseköğretim kurumu dışındaki yükseköğretim kurumlarından almış olan doktora adayları,

iv. Lisans derecesini başvurdukları doktora programında farklı alanda almış olan adaylar.

b) Bilimsel Hazırlık Programı'na Madde 2-a ve 2-b'deki esaslara göre öğrenci kabul edilir.

c) Bilimsel Hazırlık Programı'nda alınması zorunlu dersler, ilgili lisansüstü programını tamamlamak için gerekli görülen derslerin yerine geçemez. Ancak, Bilimsel

Hazırlık Programın'daki bir öğrenci, bilimsel hazırlık derslerinin yanısıra ilgili enstitü anabilim dalı Başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile lisansüstü programa yönelik dersler'de alabilir.

d) Bilimsel Hazırlık Programı ile ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı, kayıt silme ve diğer esaslar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir.

e) Bilimsel Hazırlık Programın'da geçirilecek süre en çok bir takvim yılıdır. Bu süre dönem izinleri dışında uzatılamaz. Bu programda geçirilen süre, bu Yönetmelikte belirtilen yüksek lisans veya doktora programı sürelerine dahil edilmez.

Özel Öğrenci Kabulü

Madde 4- Bir yükseköğretim mezunu veya öğrencisi olup, belirli bir konuda bilgisini arttırmak isteyenler, ilgili enstitü, anabilim dalı başkanlığının onayı ile lisansüstü derslere özel öğrenci olarak kabul edilebilir. Özel öğrenci statüsünde ders alanlar öğrencilik haklarında yararlanamaz. Özel öğrenci kabul koşulları ve bu konudaki diğer hükümler ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelik ile belirlenir.

Yatay Geçiş Yoluyla Öğrenci Kabulü

Madde 5- İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü içindeki başka bir enstitü anabilim dalında veya başka bir yükseköğretim kurumunun lisansüstü programında en az bir yarıyılı tamamlamış olan başarılı öğrenci, lisansüstü programlara yatay geçiş yoluyla kabul edilebilir. Yatay geçiş yoluyla kabul edilme koşulları ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

Lisansüstü Programlara Kayıt

Madde 6- Lisansüstü programlara kabul edilen öğrencilerin kayıtlarının kesinleşmesi için gerekli koşullar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

Ders Sınavları ve Değerlendirme

Madde 7-a) Bir lisansüstü dersin yarıyıl kredi değeri, bir yarıyıl devam eden bir dersin haftalık teorik ders saatinin tamamı ile haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır.

b) Lisansüstü programlarla ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı ve diğer esaslar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelik ile belirlenir.

c) Yükseköğretim kurumları, öğrencinin herhangi bir yarıyıldan sonra programına devam edebilmesi için gerekli genel ve/veya yarıyıl not ortalaması ile ilgili başarı koşulları koyabilir. Bu koşulları sağlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Yüksek Lisans Programı

Madde 8- a) Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim dallarında ve nasıl yürütüleceği ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

b) Tezli ve tezsiz yüksek lisans programları arasında geçişe izin vermek yükseköğretim kurumlarının yetkisindedir ve ilgili yönetmeliklerinde belirtilen esaslara göre düzenlenir.

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

Madde 9- Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır. Bu program toplam yirmibir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Seminer dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, en geç üçüncü yarıyılın başından itibaren her yarıyıl tez çalışmasına kayıt yaptırmak zorundadır.

b) Öğrencinin alacağı derslerin en çok iki tanesi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması koşuluyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca dersler ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yüksek öğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir.

Madde 10- a) Tezli yüksek lisans programını tamamlama süresi dört yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenciyle ilgili düzenlemeler, ilgili senato

tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelikler uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlamayan veya yükseköğretim kurumunun ön gördüğü en az genel not ortalamasını tutturamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

c) Tez çalışmasından üstüste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız not alan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

d) Kredili derslerini ve seminer dersini başarı ile bitiren, ancak tez çalışmasını madde 10-a'da belirtildiği üzere dört yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen bir öğrenciye, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini jüri önünde savunması için en fazla iki yarıyıl ek süre verilebilir.

Tez Danışmanı Atanması

Madde 11- a) Tezli yüksek lisans programında, enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için bir tez konusu ve tez danışmanını en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanı önerisi ile ilgili Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile kesinleşir. Tez çalışması niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda ikinci kez tez danışmanı atanır.

b) Tez danışmanı, öğretim üyeleri veya ilgili senatonun belirleyeceği niteliklere sahip öğretim görevlileri arasından seçilir.

c) Yüksek Lisans Tezinin Sonuçlanması

Madde 12- a) Tezli yüksek lisans programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçları ilgili senato tarafından belirlenen yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunmak zorundadır.

b) Yüksek lisans tez jürisi, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile atanır. Jüri, bir öğrencinin tez danışmanı ve en az biri yükseköğretim kurumu içindeki başka bir anabilim dalında veya başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere üç veya beş kişiden oluşur. Jüri üç kişiden oluşması durumunda ikinci tez danışmanı jüri üyesi olamaz.

c) Jüri üyeleri, sözkonusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciye tez sınavına alır. Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

d) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri tez hakkında salt çoğunlukla “kabul”, “red” veya “düzeltme” kararı verir. Bu karar enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da tezi kabul edilmeyen yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Yüksek Lisans Diploması

Madde 13 -a) Tez sınavında başarılı olmak ve diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, yüksek lisans tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan yüksek lisans öğrencisine yüksek lisans diploması verilir.

b) Yüksek Lisans Diploması üzerinde öğrencinin izlemiş olduğu enstitü anabilim dalındaki programın onaylamış adı ve var ise verilen ünvan bulunur.

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

Madde 14- a) Tezsiz yüksek lisans programının amacı, öğrenciye mesleki konuda derin bilgi kazandırmak ve mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermektir. Bu program toplam otuz krediden az olmamak koşuluyla en az on adet ders ile dönem projesi dersinden oluşur. Dönem projesi dersi kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, dönem projesinin alındığı yarıyıldan itibaren dönem projesine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı bir rapor vermek zorundadır. İlgili senato tarafından belirlenen esaslara bağlı olarak tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanabilir.

İkinci lisansüstü öğretim programlarında sadece tezsiz yüksek lisans eğitimi yürütülebilir. Bu programlarda doktora ve tezli yüksek lisans eğitimi yapılamaz. (08.03.1998 günlü RG, değişiklik)

- b) Öğrencinin alacağı derslerin en çok üç tanesi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması koşuluyla, lisans derslerinden seçilebilir.
- c) Öğretim elamanları tezsiz yüksek lisans programına kayıt yaptıramaz.

Danışman Atanması

Madde 15) Tezsiz yüksek lisans programında, enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için ders seçiminde ve dönem projesinin yürütülmesinde danışmanlık yapacak bir öğretim üyesi veya ilgili senato tarafından belirlenen niteliklere sahip bir öğretim görevlisini en geç birinci yarıyılın sonuna kadar belirler.

Madde 16) Tezsiz yüksek lisans programını tamamlama süresi en fazla altı yıldır. İlgili yönetmelik uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

Yüksek Lisans Diploması

Madde 17 -a) Kredili derslerini ve dönem projesini başarı ile tamamlayan yüksek lisans öğrencisine Yüksek Lisans Diploması verilir.

b) Yüksek Lisans Diploması üzerinde öğrencinin izlemiş olduğu enstitü anabilim dalındaki programın onaylanmış adı ve var ise verilen ünvan bulunur.

DOKTORA PROGRAMI

Amaç ve Kapsamı

Madde 18 -a) Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır.

Doktora çalışması sonunda hazırlanacak tezin,

- 1-Bilime yenilik getirme,
- 2-Yeni bir bilimsel yöntem geliştirme,
- 3-Bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulama,
niteliklerinden birini yerine getirmesi gerekir.

b) Doktora programı, toplam yirmibir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşur.

c) Lisansüstü dersler, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir.

d) Lisans dersleri ders yüküne ve doktora kredisine sayılmaz.

e) Doktora programları yurtiçi ve yurtdışı entegre doktora programları şeklinde de düzenlenebilir. Bu programların uygulama usul ve esasları, ilgili üniversite yüksek teknoloji enstitülerinin teklifi Öğretim Üyesi ve Araştırmacı Yetiştirme Kurulu'nun görüşü üzerine Yüksek Öğretim Kurulu'nca belirlenir. (05.10.1996 günlü RG, değişiklik.)

Süre

Madde 19- a) Doktora programını tamamlama süresi sekiz yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenciyle ilgili düzenlemeler senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. İlgili yönetmelikleri uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini başarıyla tamamlayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasının tutturamayan öğrencinin yükseköğretim kurumuyla ilişkisi kesilir.

c) Kredili derslerini başarıyla bitiren yeterlik sınavında başarılı bulunan ve tez önerisi kabul edilen, ancak tez çalışmasını madde 9-a'da belirtildiği üzere sekiz yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen bir öğrenciye, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini jüri önünde savunması için en fazla dört yarıyıl ek süre verilebilir.

Tez Danışmanı Atanması

Madde 20- a) Enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için tez danışmanını ve danışmanın belirleyeceği tez konusunu ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanın önerisi Enstitü Yönetim Kurulu Kararıyla kesinleşir. Tez danışmanın öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirtilir. Ancak tez danışmanın, en geç üçüncü yarıyılın başına kadar atanması zorunludur. Tez

çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda ikinci kez tez danışmanı atanabilir.

b) Tez danışmanı öğretim üyeleri arasından seçilir. İkinci tez danışmanın doktora derecesine sahip olması gerekir.

Yeterlik Sınavı

Madde 21-a) Yeterlik sınavının amacı, öğrencinin temel konular ve doktora çalışmasıyla ilgili konularda derinliğe sahip olup olmadığının sınanmasıdır. Yeterlik sınavı yılda iki kez yapılır.

b) Öğrencinin yeterlik sınavına ne zaman gireceği senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirtilir. Ancak öğrenci en geç beşinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır.

c) Yeterlik sınavları, enstitü anabilim dalı başkanlığı tarafından önerilen ve Enstitü Yönetim Kurulu tarafından onaylanan ve sürekli görev yapan beş kişilik Doktora Yeterlik Komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Komite, farklı alanlardaki sınavları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek amacıyla sınav jürileri kurabilir.

d) Doktora yeterlik sınavına girebilmek için Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı'nda yüz üzerinden en az altmış puan almış olması gerekir. Yabancı uyruklular, kendi ana dili dışındaki diğer yabancı dillerden veya Türkçe'den sınava tabi tutulurlar. Yabancı uyruklu öğrencilerin yabancı dil sınavlarının nasıl yapılacağı Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenir. Belirtilen yabancı dil sınavlarında başarısız olan doktora öğrencileri esasları ilgili senetoca belirlenmek üzere yabancı dil hazırlık programına öğrenci olarak kaydedilebilirler. Bu programın süresi en çok bir takvim yılı olup, bu süre sonunda belirtilen sınavlarda başarılı olamayan öğrencilerin yükseköğretim kurumu ile ilişkileri kesilir. Bu programda geçirilen süre öğretim süresine dahil edilmez. (16.10.1998 günlü RG, değişiklik.)

e) Doktora Yeterlik sınavı, yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Doktora Yeterlik Komitesi, sınav jüri önerileri ve öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir.

f) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci, bir sonraki yarıyıldan itibaren tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir.

g) Doktora Yeterlik Komitesi, Yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile, Madde 19-b’de öngörülen duruma düşmemesi koşuluyla, dördüncü yarıyıldan sonra da fazladan ders(ler) almasını isteyebilir. Fazladan alınacak ders(ler) altıncı yarıyılın sonuna kadar başarıyla tamamlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumuyla ilişkisi kesilir

Tez İzleme Komitesi.

Madde 22- a) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrenci için ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile bir ay içinde bir Tez İzleme Komitesi oluşturulur.

b) Tez İzleme Komitesi üç öğretim üyesinden oluşur. Komitede tez danışmanından başka ilgili enstitü anabilim dalı içinden ve dışından birer üye yer alır. İkinci kez danışmanın olması durumunda ikinci tez danışmanı dilerse komite toplantılarına katılabilir.

c) Tez İzleme Komitesi’nin kurulmasından sonraki dönemlerde, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığı’nın önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile üyelere değişiklik yapılabilir.

Tez Önerisi Savunması

Madde 23- a) Doktora yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde, yapacağı araştırmanın amacını, yönetiminive çalışma planını kapsayan tez önerisini Tez İzleme Komitesi önünde sözlü olarak savunur. Öğrenci Tez önerisi ile ilgili yazılı bir raporu sözlü savunmadan en az onbeş gün önce komite üyelerine dağıtır.

b)Tez izleme komitesi. Öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez önerisini izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirir.

c) Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve tez konusu seçme hakkına sahiptir. Böyle bir durumda yeni bir Tez İzleme Komitesi atanabilir. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen bir öğrenci üç ay içinde. Danışman ve tez konusu değiştiren bir öğrenci ise altı ay içinde tekrar tez önerisi savunmasına alınır. Tez önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

d) Tez önerisi kabul edilen öğrenci için Tez İzleme Komitesi, Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık ayları arasında birer kere olmak üzere yılda iki kez toplanır. Öğrenci toplantı tarihinden en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir yıl sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir. Öğrencinin tez çalışması, komite tarafından “başarılı” veya “başarısız” olarak belirlenir. Komite tarafından üstüste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Doktora tezinin sonuçlandırılması

Madde 24-a) Doktora programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçlar ile sonuçları ilgili senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunmak zorundadır.

b) Doktora tez jürisi, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile atanır. Jüri, üçü öğrencinin Tez İzleme Komitesi’nde yer alan öğretim üyeleri ve en az biri başka bir yükseköğretim kurumunun öğretim üyesi olmak üzere beş kişiden oluşur.

c) Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez sınavına alır. Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

d) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri tez hakkında salt çoğunlukla “kabul”, “red” veya “düzeltme” kararı verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi red edilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç altı ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonundada tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Doktora Diploması

Madde 25- a) Tez sınavında başarılı olmak ve diğer koşullarıda sağlamak kaydıyla doktora tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan öğrenci Doktora Diploması almaya hak kazanır.

b) Doktora Diploması üzerinde öğrencinin izlemiş olduğu enstitü anabilim dalındaki programın onaylanmış adı bulunur.

SANATTA YETERLİK ÇALIŞMASI

Amaç ve Kapsam

Madde 26-a) Sanatta yeterlik çalışması, özgün bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan bir yükseköğretim programıdır. Hangi dallarda sanatta yeterlik programı açılacağı Üniversitelerarası Kurul'un önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulu'na belirlenir.

b) Sanatta yeterlik programı toplam yirmibir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders ve uygulamalar ile tez veya sergi, proje, resital konser, temsil gibi çalışmalardan oluşur.

c) Lisansüstü dersler ilgili enstitü anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerdende seçilebilir.

Madde 27- a) Sanatta yeterlik programının tamamlama süresi sekiz yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenci ile ilgili düzenlemeler, ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelik uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini ve uygulamalarını başarıyla tamamlayamayan ve yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını tutturamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

c) Kredili derslerini ve uygulamalarını başarı ile bitiren, ancak tez veya sergi veya proje çalışmasını Madde 27-a'da belirtildiği üzere sekiz yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için sınava giremeyen bir öğrenciye ilgili enstitü anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini, sergi veya proje çalışmasını jüri önünde savunması için en fazla dört yarıyıl ek süre verilebilir. (05.10.1996 günlü RG, değişiklik)

Danışman Atanması

Madde 28- a) Enstitü anasanat dalı başkanlığı, her öğrenci için ders ve uygulama seçimi tez veya proje yürütülmesinde danışmanlık yapacak bir öğretim üyesini ilgili enstitüye önerir. Danışman önerisi Enstitü Yönetim Kurulu kararı kesinleşir. Danışmanın öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak danışmanın, en geç dördüncü yarıyıl sonuna kadar atanması zorunludur.

b) Danışman, öğretim üyeleri veya nitelikleri ile senatoca belirlenen öğretim görevlileri arasından seçilir.

Sanatta Yeterlik Çalışmasının Sonuçlanması Madde 29- a) Sanatta yeterlik çalışmasını sonuçlandırabilmek için Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı'nda yüz üzerinden en az altmış puan almış olmak gerekir. Yabancı uyruklular, kendi ana dili dışındaki diğer yabancı dillerden veya Türkçe'den sınava tabi tutulurlar. Yabancı uyruklu öğrencilerin yabancı dil sınavlarının nasıl yapılacağı Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenir.

Belirtilen yabancı dil sınavlarında başarısız olan sanatta yeterlik öğrencileri esasları ilgili senatoca belirlenmek üzere yabancı dil hazırlık programına öğrenci olarak kaydedilebilirler. Bu programın süresi en çok bir takvim yılı olup, bu süre sonunda belirtilen sınavlarda başarılı olamayan öğrencilerin yükseköğretim kurumu ile ilişkileri kesilir. Bu programda geçirilen süre öğretim süresine dahil edilmez. (16.10.1998 günlü R.G, değişiklik.)

b) Tez hazırlayan bir öğrenci elde ettiği sonuçları, sergi veya proje hazırlayan bir öğrenci ise çalışmasını açıklayan ve belgeleyen bir metni ilgili senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve ayrıca tezini veya sergisini veya projesini jüri önünde sözlü olarak savunmak zorundadır.

c) Jüri, ilgili enstitü anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile atanır. Jüri, biri öğrencinin danışmanı ve en az ikisi başka yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeleri olmak üzere beş kişiden oluşur.

d) Jüri üyeleri, söz konusu tezin veya metnin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi sınava alır. Sınav, sanatta yeterlik çalışmasını sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

e) Sınavın tamamlanmasından sonra jüri, dinleyicilere kapalı olarak, tez veya sergi, proje, resital konser, temsil hakkında salt çoğunlukla “kabul”, “red” veya “düzeltme” kararı verir. Bu karar, enstitü anasanat dalı başkanlığınca sınavı izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Sanatta yeterlik çalışması reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Sanatta yeterlik çalışması hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini veya sergisini veya projesini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu sınav sonunda da yeterlik çalışması kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Sanatta Yeterlik Diploması

Madde 30- Sanatta Yeterlik çalışmasında başarılı olan öğrenciye, diğer koşulları da sağlamak kaydıyla sanat dalının özelliğine göre verilecek ünvanı belirleyen bir diploma verilir.

Madde 31- Her üniversite ve yüksek teknoloji enstitüsü bu Yönetmelikle ilgili senatoların kararlarına bırakılan hususları yönetmelik halinde düzenler.

Ortaöğretim Alan Öğretmenlerinin Yetiştirilmesine Yönelik Programlar

Ek Madde 1- Ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi amacıyla yönelik olarak iki tür program düzenlenebilir.

a) Birleştirilmiş Lisans artı Tezsiz Yüksek Lisans Programı: İlgili alanın bulunduğu fakülte (Alan fakültesi) ile eğitim fakülteleri ve ilgili enstitü anabilim dallarınca ortak yürütülen birleştirilmiş lisans artı tezsiz yüksek lisans programları düzenlenir. Bu programların lisans kademesindeki öğrenciler ilk yedi yarıyıldaki derslerini alan fakültesinden alırlar. Bu derslerin tümünü başarıyla tamamlayan öğrenciler lisans kademesinin son yarıyılında o alanın nasıl öğretileceğini kapsayan ders ve uygulamalarını eğitim fakültesinden alırlar ve bunları da başarıyla tamamlayan öğrencilere o alanın adını anadal, eğitimi de yandal olarak belirten lisans diploması verilir.

Lisans kademesini tamamlayan öğrenciler ilgili enstitüye bağlı bir enstitü anabilim dalı olarak yürütülen tezsiz yüksek lisans kademesine doğrudan geçirilirler. En çok iki yarıyla eşdeğer bir süre içinde mezuniyet için öngörülen tüm şartları

tamamlayan öğrencilere ilgili alan öğretmenliğinin adını taşıyan yüksek lisans diploması verilir.

b) Tezsiz Yüksek Lisans Programı:

Yükseköğretim Kurulu'nca tespit edilen programlardan lisans diploması almış öğrencileri; lisans diploması almış

oldukları programla ilgili ortaöğretim alanında öğretmen olarak yetiştirmek amacıyla en çok üç yarı yıla eş değer bir süreyi kapsayan tezsiz yüksek lisans programları düzenlenir. Bu tür yüksek lisans programlarına, usul ve esasları Yükseköğretim Kurulu'nca tespit edilen sınavla öğrenci seçilir ve yerleştirilir.

Ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi amacı ile düzenlenen birleştirilmiş lisans artı tezsiz yüksek lisans ve tezsiz yüksek lisans programlarına ilişkin giriş ve mezuniyet şartları ile bu programların yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, Üniversitelerarası Kurul'un görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu'nca tespit edilir.

(26.03.1997 Günlü RG, değişiklik)

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 32- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 6/10/1982 tarih ve 17830 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği" ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır. Lisansüstü programlarına 1996-1997 Eğitim-Öğretim yılında önce başlamış öğrencilerin, doktora yeterlik ve sanatta yeterlik için bu Yönetmelikle getirilen yabancı dil şartı hariç hakları saklıdır.

Geçici Madde 1-1995-1996 Eğitim-Öğretim yılı sonuna kadar yönetmeliğin yürürlükten kaldırılan hükümleri nedeniyle ilişki kesilmiş olan öğrencilere, bu Yönetmeliğin hükümlerinden yararlanma hakkı tanınmaz.

Geçici Madde 2- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte bir doktora programına kayıtlı olup da yeterlik sınavına girmemiş veya girip de başaramamış olan öğrenciler ile, 1/7/1996 tarihinde Sanatta Yeterlik programının 4 üncü yarısını

tamamlamamış ve bu sürenin sonunda kredili derslerinde ve uygulamalarında başarılı olmamış öğrenciler, yabancı dil ile ilgili olarak bu Yönetmelikle getirilen hükümlere tabidirler.(07.08.1997 günlü RG, değişiklik)

Yürürlük

Madde 33- Bu Yönetmelik 1996-1997 Eğitim-Öğretim yılından itibaren Yükseköğretim Kurumlarında uygulanır.

Yürütme

Madde 34- Bu Yönetmelik hükümleri Üniversite ve Yüksek Teknoloji Enstitü Rektörleri tarafından yürütülür.

